

# A Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja 2021.

Módosítása: 2024. szeptember 1.



OM: 201938

3324 Felsőtárkány Ady Endre utca 59.



## Tartalomjegyzék

- I. A mi óvodánk
- II. Programunk küldetése – filozófiája
- III. Gyermekkép, óvodakép
- IV. Az óvoda nevelési alapelvei, célkitűzései
- V. Az óvodai nevelés feladatai
  - Az egészséges életmód alakítása, kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés
  - Gondozás, testápolás, öltözködés, étkezés, pihenés
  - Mozgástevékenység
  - Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
  - Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei
  - Személyi feltételek
  - Tárgyi feltételek
  - Az óvodai élet megszervezése
- VII. Az óvodai élet tevékenységformái
  - Játék
  - Kultúraátadás tevékenységekben megvalósuló tanulás, párhuzamos tevékenységek
  - Verselés, mesélés
  - Ének – zene, énekes játék, gyermektánc
  - Rajzolás, mintázás, kézi munka
  - Mozgás
  - A külső világ tevékenység megismerése
  - Munka jellegű tevékenységek
  - Tanulás
  - Óvodakert
  - Boldog óvoda programmal kapcsolatos tevékenységeink
  - Biztonságos óvoda programmal kapcsolatos tevékenységeink
  - Óvoda – iskola átmenet
- VIII. Inkluzív pedagógia
  - Gyermekvédelem

- Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése
- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

IX. Az óvoda kapcsolatrendszere

- Család - Óvoda
- Iskola - Óvoda
- Fenntartó – Óvoda
- Közművelődés – Faluház – Óvoda
- Pedagógiai Szakszolgálat – Pedagógiai Oktatási Központ - Egészségügyi szakszolgálat – Család- és Gyermejjóléti szolgálat – Óvoda
- Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei

X. A gyermekek fejlettségállapotának mérése – A pedagógiai munka dokumentációi

XI. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

Legitimációs záradék, érvényességi rendelkezés

## I. A MI ÓVODÁNK

Felsőtárkány község a Bükk- hegység lábánál helyezkedik el, Eger vonzáskörzetében.

A községünkben 1970 óta folyik óvodai nevelést. Abban az időben a Fő úton két óvodai csoportban nevelték a gyermekeket. Saját főzőkonyhával rendelkeztek.

A lakosság létszámának növekedése miatt 1980-ban új épületet építettek az Ady Endre utcában, szintén két csoportszobával.

Óvodánk jelenleg a falu felső részén található a forgalmas Fő úttal párhuzamos Ady Endre utcában, védett, biztonságos helyen, nagyon szép zöld övezetben. Korszerű, modern, minden igényt kielégítő és könnyen megközelíthető. A megközelítést segíti az Ady Endre utcát a Fő úttal összekötő híd is.

Az óvoda épülete 2010-ben teljesen megújult, 5 csoportos óvodává bővült. Csoportszobáink 25-25 gyermek befogadására alkalmasak, tölgyfaparkettás burkolattal, fa nyílászárókkal, ledes világítással. Helyet kapott az épületen belül egy jól felszerelt tornaszoba, illetve egy fejlesztő szoba is. A fűtés gázfűtéssel illetve pellet kazánal, a meleg vízellátás napelemmel van biztosítva.

2018. szeptember 01.-től 6 csoportra bővült az óvoda a megnövekedett gyermek létszám miatt. Ennek következtében, ez a csoport a tornaszoba és a fejlesztő szoba helyén lett kialakítva.

2019. 01. 01.-től az óvoda intézményéhez, külön felújított épületben csatolódott hozzá a község bölcsődéje.

Az épülethez tartozik egy nagy fedett terasz, amely lehetővé teszi különböző rendezvények megtartását, rossz időjárás esetén a gyermekek számára a levegőzést, nyári időszakban pedig az étkezéseket, esetlegesen a délutáni pihenést. Árnyas, zöld udvarunkon biztonságban, sok mozgási lehetőséggel telnek „gyermekeink” mindennapjai. Változatos fajtékok és gondozásmentes játékok biztosítják a mozgásfejlesztést: hinták, kerti pihenőhinta, csúszdás favarak, szögletes mászóakák, mászópiramis, homokozók, babaház, falovacskák, egyensúlyozó lépegető, libikóka, fészekhinta, rugós játékok áll a gyermekek rendelkezésére. Az udvari játékok minden korosztály mozgásigényét maximálisan kielégítik.

Az udvaron a gyermekek biztonságos közlekedését elősegítő aszfaltos KRESZ-pálya épült, melyen, szabadon játszhatnak, továbbá mobilitási hetünkön a csoportok felváltva, a közlekedési szabályoknak megfelelően használhatnak.

A pályán felfestett útvonal, zebra segíti a helyes közlekedést. Futóbiciklik, rollerek, kismotorok, kerékpárok, jelzőtáblák állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az intézményt körülvevő járdára felfestett vidám ugróiskola színesíti meg a gyermekek hétköznapijait.

A bejárathoz közel, kör alakban, mezítlábas érzékelő út került kialakításra, mely a gyermekek taktilis érzékét fejleszti.

Sikeres pályázat kapcsán és szülői segítséggel jött létre az Ovi-kert.

Pedagógiai munkánkat színesíti a tó, a kerékpárút, a Karap-tanya, az Egeresvölgyi vadaspark, a Stimecz-ház, a Faluház, a tájház közelsége. Számatalan lehetőség adódik a környezetünk adta csodák felfedezésére, a természet megismerésére és megszerettetésére akár gyalogosan, kisvonattal, vagy kerékpárral. A csoportok projekt témákhoz kapcsolódva gyakran ellátogatnak a közeli kertekbe, növényeket, állatokat megfigyelni, diót szedni, barit simogatni. A Bükki Nemzeti Park Karszt és Élővilága állandó kiállítását és a Faluházunkban helyet kapó ideiglenes kiállításokat, témától függően, felkeressük a gyermekeinkkel.

Eger közelségének köszönhetően részt tudunk venni az óvodásoknak rendezett eseményeken, várlátogatáson, erdészeti nyílt napon, gyermekkönyvtár látogatáson, kézműves foglalkozásokon, de tudunk városnéző kisvonatozni is.

Ezeket a lehetőségeket óvodapedagógusaink maximálisan igyekeznek kihasználni.

## **II. PROGRAMUNK KÜLDETÉSE - FILOZÓFIÁJA**

**Óvodánk pedagógiai programja adaptált program: Porkolábné Dr. Balogh Katalin – Komplex Prevenációs Óvodai Program.**

Az alapprogram és az azzal összhangban lévő választott óvodai pedagógiai program egymásra épül, ez biztosítja a sokszínűséget a nevelés terén, figyelembe véve a gyermek érdekeit.

Programunkkal a gyermeki személyiség optimális kibontakoztatása, a természetvédő-, óvó-, környezettudatos magatartás megalapozása a célunk, megfelelő környezeti feltételek megteremtésével, szakmailag felkészült óvodapedagógusokkal. Őrizzük és ápoljuk hagyományainkat, kultúránkat, ezekkel gyermekeinket is igyekszünk megismertetni életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Alapvetően támaszkodunk a gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékokra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre. Az óvodáskor fő tevékenységét, a mozgást és a játékot tudatosan használjuk fel az egyéni képességek fejlesztésére, a tehetség kibontakoztatására. A gyermekek napi fő tevékenysége a játék, melyből kiindulva komplex

módon törekszünk a környező világ megismertetésére. A nap minden szakában lehetőséget biztosítunk a mozgásra és a szabad játékra.

A fejlesztés a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

Ebben meghatározó a 3-7 éves korú gyermek alapvető sajátossága: -az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás.

A testi-lelki szükséglet kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

Óvodánk elsősorban a gyermekek igényeinek kíván megfelelni, és érdekeit szolgálni.

### III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Minden gyermek más-más képességekkel születik, különböző környezetbe, változó körülmények közé. Szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.

A ma gyermekének meg kell ismerkednie a környezetével, hogy képes legyen megállni a helyét az egyre gyorsabban változó világban. Kíváncsiság, ösztönös tanulási vágy hajtja őket újabb és újabb próbák felé. A gyermek, fejlődő személyiség, joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést.

Óvodánk minden gyermek számára biztosítja, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

**Az óvodásaink nevelésének elsődleges színtere a család.** Az óvodánk, mint köznevelési intézmény a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

A köznevelési törvény lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek már két és fél éves korától részesüljön óvodai nevelésben.

Az óvoda óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő alapfunkcióján belül olyan értékeket kívánunk eljuttatni a gyermekhez, mint a társadalmi és természeti környezet szeretete, óvása, megbecsülése, a hagyományok értéke, az ember és környezetének kölcsönhatása. Ezáltal megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) lépés pszichikus feltételei.

Célunk megvalósítása érdekében nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni fejlesztésre, a hátrányok csökkentésére. Egyaránt hangsúlyozott szerepet kap a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztése és a kimagasló képességű gyermekek támogatása.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

A mi gyermekeink közvetlen tapasztalatszerzéssel, mozgással, játékkal szereznek ismereteket az őket körülvevő világról. Az óvodai évek alatt szerzik meg mindazokat a készségeket, képességeket, melyek lehetővé teszik számukra a zökkenőmentes iskolakezdést.

Az óvodai évek alatt egy sajátos zöld óvodai-, boldog óvodai-, biztonságos óvodai-alapelveknek megfelelő nevelésben részesítjük a mi óvodánkat választó családok gyermekeit.

#### **IV. AZ ÓVODA NEVELÉSI ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI**

Pedagógiai programunk fő feladatának tekinti az óvodáskorú gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének - érési jellemzők – szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztést, az érzelmi nevelést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, anyanyelvi, - értelmi érettség kialakítását,
- párhuzamos tevékenységeken keresztül, közvetlen tapasztalatszerzéssel alakítjuk személyiségüket, magatartásukat.

Programunk tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó adottságok fejlesztését, így a lehetséges tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Ezek főleg az észleléses és a finommotoros (finom kézmozgásos) területeket érintik, melyek fejlődése az óvodáskorra jellemző, így kibontakoztatásukra, begyakoroltatásukra és támogatásukra is ekkor van lehetőség. Ezt az óvoda egész napos életébe beépítve, az óvodai nevelés ideje alatt a "Fejlesztőprogram"-mal valósítjuk meg.

##### **A "Fejlesztőprogram" területei:**

- Mozgásfejlesztés (természetes nagymozgások: pl. járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás-mászás, egyensúlygyakorlatok, stb.)
- Szem-kéz, szem-láb mozgásának összehangolása
- Finommotorika (a kéz apró, finom mozgásai) fejlesztése
- Testkép- testfogalom fejlesztése
- Észlelésfejlesztés (látás, hallás, tapintás, mozgás, térbeli viszonyok, stb.)
- Anyanyelvi fejlesztés

Óvodánk elnyerte az **ÖRÖKÖS ZÖLD ÓVODA** címet. Kiemelten kezeljük a környezeti nevelést. A gyermek érdeklődését alapul véve, kíváncsiságát felébresztve olyan nevelést alkalmazunk, mely érzékennyé teszi az őt körülvevő világra.

Célunk elérésének – mely a természet megismerése és megszerettetése, a szűkebb és tágabb környezet megismerése, a természet és ember alkotta „csodák” felfedeztetése - egyik módszere a séták, kirándulások szervezése, ahol közvetlen módon ismerkedhetnek meg az őket körülvevő világgal.

Alapvető feladat a személyi kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy együttműködésre alkalmassá váljanak.

Nevelési célunk: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek önálló helyzetmegoldásokra. Hatékonyan érzik, észlelik magukat, így önértékelésük szociálisan elfogadható módon, pozitív teljesítményeken és viselkedéseken keresztül történik.

Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önértékelés alapvető szabályait:

- egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
- a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása, a jól elvégzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom, értékének alakítása,
- az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeinek pontos kifejezésének alakítása,
- az érzelmek feletti, életkorban elvárható kontroll erősítése.

Az erkölcsi értékek alakítása a szociális, erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül:

- a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzeteikben való megtapasztalás, érzelmi átélés mellett - megfelelő érzelmekkel párosulva a nevelő személyes példáján keresztül,
- a gyermekek őszintén fogadják el, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség legyen természetes számukra,
- ennek érdekében olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetes,
- sajátos nevelésű gyermek is teljes értékű ember.



## V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

### **Az egészséges életmód alakítása, kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés**

Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg - lelkileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. A személyre szóló nevelés végső célja az önfejlesztő személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítését.

Óvodai nevelésünk célja, ezen képességek megalapozása:

- a gyermekeknek megfelelő és rendszeres életritmus, rugalmas napirend, az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok a magas só- és telítetlen –zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása. Ezek megvalósítása érdekében gyümölcs- és vitaminnapokat tartunk, vitaminsalátát készítünk. Újrahasznosítható, jellel ellátott kis zsákocskákban hozzák a gyermekek a gyümölcsöt, ezzel is a környezettudatos nevelést támogatjuk. Folyamatosan kapcsolatot tartunk az étkezést biztosító konyhával. Az étkeztetést a községben működő önkormányzati üzemeltetésű főzőkonyha biztosítja, ahonnan napi háromszori étkezést kapnak a gyermekek (tízórai, ebéd, uzsonna). Az étlapot rendszeresen rendelkezésére bocsájtuk a szülőknek is a zárt facebook csoportokba feltöltve, illetve a falújságon. Az ételallergiában szenvedő gyermekek számára is biztosított az egri Szent József konyha által a diétás étkezés.
- célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása
- az önkiszolgálási motívumok közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás- és élményszükséglet,
- önvédelmi motívumok fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán,
- a szuverenitás motívumainak kialakítása, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy,
- önértékelési motívumok fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként.

A gyermek érdeke mindenekfelett áll, joga van ahhoz, hogy szükségletei kielégítődjenek.

### **Gondozás**

Célunk az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeretet, és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt (szülő, óvodapedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Testápolás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszhető a gyermek.

Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi élet ritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

### **Testápolás**

A testápolás teendőit minden csoport a saját fürdőszobájában végzi. Minden gyermeknek saját jelével ellátott eszközök állnak rendelkezésre (fogmosó felszerelés, több váltás törülköző).

A kézmosáshoz csak folyékony szappant használunk.

A felnőtt és a gyermek közötti intimitás már nagyon fontos a gyermek óvodába lépésekor. A segítségadás mértékét minden esetben az óvodás gyermek fejlettségi szintje határozza meg.

A testápolás meghatározott idejét rögzítjük a napirendben, de igény szerint a gyermek a nap bármely szakában igényeinek megfelelően végezheti a tevékenységet, a felnőtt felügyelete folyamatosan biztosított.

### **Öltözködés**

Az öltözőben külön öltözőszekrények állnak a gyermekek rendelkezésére, minden szekrény csak egy gyermek „tulajdona”. Az öltözködés terén is a fokozatosság elve érvényesül. Népszerűsítjük a szülők körében a praktikus (nem a legújabb divatnak megfelelő) öltözetet, melyben a gyermek jól érzi magát. Fokozatosan tanítjuk a ruhadarabok fel-, levételét a gombolást, cipzárázást, tépőzárázást, cipőkötést, életkornak, egyéni képességeknek megfelelően. A gyermekek kis „kincseiket, napközben készült rajzaikat, „alvókájukat” is tárolhatják szekrényeikben.

## **Étkezés**

A gyermekekkel az étkezések alkalmával gyakoroltatjuk, elsajátítatjuk a kulturált étkezési szokásokat. Az önkiszolgálás során a gyermek önállóan viszi el a tálalószekrényről a szükséges evőeszközöket, melyet előzőleg a dajka néni és a konyhai dolgozó odakészített.

A naposok a másokért végzett munka örömét is megtapasztalhatják. Napostáblán követhetik nyomon, mikor, ki következik.

Életkoruknak megfelelően ismerkednek a kanál, villa, kés, szalvéta használatával. Életkoruktól, egyéni fejlettségi szintjüktől függ a segítségadás mértéke.

A folyamatos tízórai biztosítja a gyermek számára, hogy szabadon megválaszthatja az étkezés időpontját. Így a már megkezdett játéktevékenységet nem kell abbahagynia, oda bármikor szabadon visszatérhet.

Igyekszünk minden ízt megkóstoltatni a gyermekkel, de nem erőltetjük ezt.

A nevelési év folyamán alkalmanként, szívesen sütnek a gyermekek a csoportokban az óvodapedagógus és a dajka néni koordinálásával. Egy-egy jeles nap, ünnep alkalmával finom kekszek, mézeskalácsok, fánkok készülnek. A gyermekek megkínálják a többi csoport tagjait és a felnőtteket is, ezáltal is erősítjük az összetartozás érzését.

Vitamin-, és gyümölcsnapokat szerdai napon tartunk, a szülők segítségével és közreműködésével. A behozott gyümölcsöket, zöldségeket a dajka néni előkészítik, majd a gyermekek a csoportokban elfogyasztják. Szívesen készítünk vitaminalátát, gyümölcssalátát a gyermekek bevonásával.

Séták, kirándulások alkalmával növényeket gyűjtünk (hársfavirág, bodzavirág, csipkebogyó...), ezeket feldolgozzuk, ízletes teákat, italokat, szörpöket készítünk belőle.

Az ovikertben lévő fűszernövényeket is felhasználjuk.

Alkalmanként házi befőtteket, savanyúságokat is készítenek a gyermekek.

A gyümölcsökből, zöldségfélékből „művészi alkotások” (zöldség-, gyümölcsszobrok) is készülnek, ezeknek csak a fantázia szabhat határt.

Az az étel, ital, melyet közösen készítünk, mindig finomabb, értékesebb.

Nagyon fontosnak tartjuk a vízivás népszerűsítését. Folyamatosan biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron is az ivóvizet. A gyermekek saját jellel ellátott poharukban a nap bármely szakában igény szerint ihatnak.

## **Pihenés**

A délutáni pihenés elengedhetetlen óvodáskorban az idegrendszer érése és megfelelő fejlődése szempontjából.

A meghatározott időben, meghatározott időintervallumban történő pihenés szükséges a gyermeki szervezet számára. A délutáni pihenéshez nyugodt, csendes légkört biztosítunk, alaposan kiszellőztetünk, behúzzuk a sötétítő függönyöket. Az óvodapedagógus halk meséje, altatója, esetlegesen halk zenehallgatás, illó olajok használata, takargatás, simogatás teszi meghittebbé a pihenést. Az alvást nem erőltetjük, de a sok inger után, mely napközben éri a gyermeket szükségesnek tartjuk. A pihenés ideje alatt nem korlátozzuk a gyermek szükségleteinek kielégítését (WC használat, vízfogyasztás). Az alváshoz behozhatja alvókáját, cumiját, esetlegesen barátja mellett fekehet. Az óvodapedagógus állandó jelenléte megnyugvás és biztonság a gyermek számára. A nyugodt alvást ergonomikus ágyak biztosítják. A gyermeki igényeknek megfelelő ágyneműk tisztán tartásáról a dajka nénik gondoskodnak.

A pihenésre napközben is van lehetősége a gyermeknek, a csoportszobában és az udvaron is egyaránt, plédek kihelyezésével, kis kuckók építésével.

### **Mozgástevékenység**

A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata. A mozgásformák sokszori gyakorlásával biztonságosan tudják használni a tornaszereket, eszközöket jobban eligazodnak a térben, így a balesetek is megelőzhetőek.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez, hogy jó levegőn, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

A mozgástevékenység magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, egészségvédelem, edzés) természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

A levegő, a víz, a napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabadban.

*A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:*

- igényli a tiszta, esztétikus környezetet, képes a tisztaság, rend megóvására,
- önállóan és kulturáltan étkezik, megfelelően használja az evőeszközöket, önállóan végzi az önkiszolgálás, és a naposkodás feladatait,
- tud az időjárásnak megfelelően önállóan öltözni,
- kialakul a mozgásigénye, mozgása koordinált, izomzata életkorának megfelelően fejlett,

- önállóan tisztálkodik, használja a tisztálkodási eszközöket, igényli teste tisztaságát.

### **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező hatások, élmények ériék. Nevelési célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodai dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Közösségi nevelésünk alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Válgjon igényévé, a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. Segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, mindeközben teret engedünk önkifejező törekvéseinek is.

Feladatunk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteli, érzelmi biztosságot nyújtó légkör kialakítása, melyben az egyéniség kibontakozhat, a közösségi normák kialakítása, a biztosság érzésének kialakítása a gyermekben és a szülőben egyaránt.

Alkalmazzuk a bátorító nevelést. A gyermeket elfogadjuk olyannak, amilyen, úgy és azért szeretjük, hogy ő is elégedett legyen, tudja elfogadni és szeretni önmagát.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a szabad játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

Egyéni bánásmóddal törekszünk a különbözőségeket, másság elfogadására, megértésére, tiszteletére. Ezeket az eltéréseket, a család hagyományait nem sértve, egy mindenki által elfogadott szintre kívánjuk hozni. Kiemelten kezeljük egymás elfogadása mellett, hogy a gyermekekben kialakuljon a felnőttek iránti tisztelet. Tudatosítjuk bennük, hogy milyen fontos és értékes a családban, a környezetben élő felnőttek munkája, szeretete, gondoskodása. A munka megbecsülésére neveljük őket példák bemutatásával, saját munkájuk értékelésével. Megismertetjük a gyermekeket a különböző munkaterületek hasznosságával.

A gyermek számára biztosságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokás- és normarendszer. Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, segít neki abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz kötődés alapja, elsajátíthatja az emberi érintkezés alapvető szabályait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakción

keresztül fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja s egyben a felnőtté válás feltétele is.

Mindehhez modellértékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

*A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:*

- tudja az őt körülvevő felnőttek nevét, társai nevét, jelét,
- a gyermek önként és szívesen jár óvodába,
- elfogadja és szívesen van együtt társaival és igényli társaságukat, kisebb barátságok kialakulóban vannak,
- kapcsolatteremtő társaival, a felnőttekkel és más csoportbeli gyermekekkel,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, igyekszik ezeket betartani.

### **Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma során megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására kell figyelmet fordítani.

Az anyanyelvi nevelés, a kommunikáció áthatja óvodai nevelésünket, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- a megismerési vágy felkeltése, a természetes kíváncsiság vágy táplálása,
- a felfedezési vágy felkeltése, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata,
- az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása biztosítja, a játék, a játékosság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését,
- optimális teljesítmény vágy kialakítása a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- a megismerés képességeinek fejlesztése, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés,
- a beszéd, a kommunikáció fejlesztése, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata,

- a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás,
- a tanulási képesség fejlesztése az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.

Az óvodánkban komplex nevelés folyik. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére (ösztönző környezet biztosítása). Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, élményeire, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyermek fejlődésének feltétele, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges, a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

*A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:*

- érdeklődő az új ismeretek iránt,
- bevonható a kezdeményezésekbe,
- felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, egyszerű következtetésre képes,
- várja, hogy iskolába megy,
- képes figyelmét koncentrálni, visszaemlékezni eseményekre.

## **VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI**

### **Személyi feltételek**

A Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde intézmény fenntartója Felsőtárkány Község Önkormányzata.

Óvodai intézményünkben részben osztott és osztatlan (vegyes) csoportokban folyik a nevelés.

Csoportok száma: 6

Felvehető gyermekek száma: 150 fő

Intézményvezető, helyettes: 1-1 fő

Óvodapedagógusok: 12 fő

Dajkák: 6 fő

Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Konyhai dolgozó: 1 fő (külsős, Felsőtárkányi Közétkeztetési Kft. alkalmazottja)

Csoportjaink:

- ☺ Pillangó csoport
- ☺ Mókus csoport
- ☺ Süni csoport
- ☺ Katica csoport
- ☺ Micimackó csoport
- ☺ Nyuszi csoport

A nevelőmunkát két óvodapedagógus végzi, munkájukat egy-egy dajka segíti. A nevelésben részt vesznek a pedagógiai asszisztensek is. Minden dolgozó munkakörének megfelelő szakképesítéssel rendelkezik.

A családi bölcsődében egy szolgáltatást nyújtó kisgyermeknevelő, és egy segítő gondozó-neveli a kisgyermekeket. A bölcsőde férőhelye: 8 fő.

A bölcsődében dolgozók helyettesítését az óvodából oldjuk meg, egy pedagógiai asszisztens személyében, aki rendelkezik az ehhez előírt végzettséggel is.

Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára, a nevelőmunka kulcsszereplője, középpontban a gyermek áll. Az általános elvárások közül (pl. tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség) kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Munkáját összehangolja a dajka nénivel, illetve a pedagógiai asszisztenssel.

A beszédfejlődésben akadályozottak fejlesztését az egri Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa látja el utazó gyógypedagógusként.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe, szintén utazó gyógypedagógusként. Az alapozó terápiát helyben tudjuk biztosítani ezeknek a gyermekeknek.

Munkacsoportok

Három munkacsoport működik intézményünkben, akik az adott területeken koordinálják, szervezik a célkitűzéseket, feladatokat:



1. Mérés- Értékelés munkacsoport (DIFER mérések lebonyolítása, kiértékelése, vizsgálatok, szűrések szervezése)
2. Teljesítményértékelés Munkacsoport (hospitálások, belső tudásmegosztás szervezése, teljesítményértékelés lebonyolításának koordinálása)
3. Zöld Óvoda munkacsoport (zöld jeles napok, séták, kirándulások, erdei óvoda megszervezése, természetvédelem, környezetvédelem feladatainak koordinálása)

A munkacsoportok a munkacsoportvezető irányításával, meghatározott munkaterv alapján dolgoznak és a nevelési év végén beszámolnak tevékenységeikről.

### **Tárgyi feltételek**

Tárgyi felszereltségünk biztosítja pedagógiai programunk teljes körű megvalósítását.

Óvodánk épülete, udvara, berendezési tárgyai a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlődésüket szolgálják, megfelelnek testméreteiknek, lehetővé teszik mozgás- és játék igényük kielégítését, pedagógiai programunk megvalósítását. Megfelelő munkakörülményeket biztosít az óvoda alkalmazottai számára, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az óvoda korszerű, modern, akadálymentesített épület. Minden csoportszobához külön mosdóhelyiség és öltöző áll rendelkezésre. A csoportszobákban, előszobában beépített szekrények biztosítják a tárolási lehetőséget. A bútorok, berendezések többségében fából készültek. Az ergonomikus fektető ágyak nyugodt alvást biztosítanak. Ágyneműink antiallergén. A textíliák tisztán tartásáról a dajka nénik gondoskodnak. Mosógép, szárítógép áll rendelkezésükre.

A csoportszobák hangulatosak, a folyosót és a szobákat is gyermekközpontú falfestések díszítik, melyeket az óvodapedagógusok készítettek.

A bejáratnál faliújságon tesszük közzé az aktuális információkat. A Zöld Ovis Hírek a Zöld Óvodai programunkkal kapcsolatos eseményekről, információkról adnak tájékoztatást.

A csoportok öltözőiben lévő táblákra a gyermekek alkotásait helyezük, melyeket a szülők meglehetnek.

A csoportoknak laptop, tabletek, projektor, nyomtató, fénymásoló, lamináló gép áll rendelkezésükre, hogy az IKT eszközök által is közvetíteni tudjuk az óvodai tartalmakat.

Az egészségvédelmet szolgálja sószobánk. Somokozóban „szórhatják” ovisaink a sót, melynek belélegzése nagyon jó hatással van a felsőlégúti megbetegedések, az asztma megelőzésére, kezelésére. A sófal, a sógenerátor szintén segítségünkre van ebben. A sófalba

beépített prizmák fénye még hangulatosabbá teszik az ott tartózkodást. A sósobát meghatározott időtartamban használják a csoportok.

Az udvarunkon minden gyermek számára megfelelő tér áll rendelkezésre. Bokrok, fák, cserjék biztosítják az árnyékot, nyáron védelmet nyújtanak a tűző napsugarai ellen. Minden csoportnak meghatározott udvarrésze van, de biztosított az átjárhatóság, a másik csoportban, óvó néninél való vendégeskedés.

A nagy melegben párapu biztosítja a felfrissülést.

Az ivókútból pedig friss víz áll rendelkezésünkre, onnan bármikor szabadon van lehetőség a folyadékpótlásra.

Az épületet körbevevő járdára az óvodapedagógusok betonfestékekkel ugrálásra, egyensúlyozásra alkalmas figurákat festettek, ezáltal is biztosítjuk a változatos mozgásfejlesztést.

A fűszernövénykert köré kialakított érzékelő úton mezítláb közlekednek, apró talpacskáikat fű, gránitlap, toboz, kavics, homok masszírozza, közben megillatozhatják a mentát, zsályát, levendulát, citromfűvet, bazsalikomot, lestyánt, rozmaringot...

Az ovikertben nagy hangsúlyt kap a munkára nevelés, a megtermelt zöldségeket szívesen fogyasztják.

## **Az óvodai élet megszervezése**

### **Napirend**

A napirend az óvodába érkezéstől, hazamenetelig folyamatos, nincs felesleges várakozási idő, a gondozási teendők időtartama a gyermekek egyéni igényeihez, tempójához igazodik, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Kiterjed az egész napi nevelési folyamatra, tehát a csoportban egymás mellett párhuzamosan több tevékenység is zajlik, amelyhez a gyermek adott időkereten belül szabadon kapcsolódhat. A projekt hetek témájához kapcsolódva tapasztalatszerzetés által, komplex formában, tevékenységbe ágyazva valósítjuk meg a játékba integrált tanulást. A jól kialakított napirenddel biztosítjuk, hogy a gyermekek pihenten, a család szükségleteihez igazodva jöhetnek az óvodába.

Az óvodás játszani jön az óvodába, jó napirend kialakításával biztosíthatjuk a hosszantartó, zavartalan játékidőt számára. A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

Az étkezések (kivéve a folyamatos tízórai és uzsonna), a mindennapi mozgásos játékok, mese, levegőzés, udvari játék a játék folyamatában naponta azonos időpontban és intervallumban való ismétlődése nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

A gyermekeknek egyéenként más-más az alvásszüksége, ezért alvás, pihenés után felkelhetnek, csendesen játszhatnak, tevékenykedhetnek – közben uzsonnázhatnak – egészen hazamenetelig.

Jól kidolgozott, rugalmas napirenddel, biztosítjuk az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedést, nyugodt légkör jellemzi a csoportot, megszűnik a várakozás, a sürgetettség és nem alakul ki stresszes állapot a gyermekben és a velük foglalkozó felnőttekben sem.

Óvodánkban mindenre van idő, a gyermek szabadon dönthet, választhat, ismételheti a tevékenységet, bekapcsolódhat, tetszés szerint folytathatja, abbahagyhatja a megkezdett játékot, tevékenységet. Az óvodapedagógus kellő irányítást, szükség szerinti segítséget, állandó felügyeletet, nyugodt, szeretetteljes légkört biztosít ehhez.

Óvodánk napirendje **szeptember 1-től május 31-ig**

<i>A tevékenységek</i>			<i>A tevékenységek megnevezése</i>
<i>kezdet</i>	<i>vége</i>	<i>időtartama</i>	
6:00	10:30	4:30	<ul style="list-style-type: none"> <li>☺ Az érkező gyermekek fogadása, szabad játéktevékenység.</li> <li>☺ Mosdóhasználat, folyamatos tízórai.</li> <li>☺ Tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés lehetőségének biztosítása a hetirendnek, aktualitásoknak, ünnepeknek, hagyományoknak megfelelően.</li> <li>☺ Egyéni fejlesztések biztosítása.</li> <li>☺ Sószoza használata</li> </ul>
10:30	11:45	1:15	<ul style="list-style-type: none"> <li>☺ Mindennapos egészségfejlesztő mozgás, gyümölcsfogyasztás.</li> <li>☺ Készülődés a levegőzésre.</li> <li>☺ Szabad játék az udvaron vagy a természetben történő megfigyelések, tapasztalatok szereztetése séta alkalmával.</li> </ul>
11:45	14:30	2:45	<ul style="list-style-type: none"> <li>☺ Testápolás, önkiszolgálási vagy naposi teendők végzése, ebédelés.</li> <li>☺ Mosdóhasználat, fogmosás, mesehallgatás, zenehallgatás, csendes pihenő.</li> </ul>
14:30	17:30	3:00	<ul style="list-style-type: none"> <li>☺ Uzsonnázás, szabadon választott játéktevékenység.</li> <li>☺ Egyéni fejlesztések biztosítása.</li> <li>☺ Külön foglalkozások</li> <li>☺ Ha az időjárás engedi, udvari játék.</li> <li>☺ Hazaengedés</li> </ul>

**NAPIREND:**

**június 15-től augusztus 31-ig**

<i>A tevékenységek</i>			<i>A tevékenységek megnevezése</i>
<i>kezdet</i>	<i>vége</i>	<i>időtartama</i>	
6:00	12:30	6:30	☺ Az érkező gyermekek fogadása. ☺ Játék, szabadon választott tevékenység. ☺ Jó idő esetén udvari játék.  ☺ Mosdóhasználat, kézmosás. ☺ Folyamatos tízórazás. ☺ Kerékpározás, séta, kirándulás. ☺ Mosdóhasználat, önkiszolgálás, ebédelés.
12:30	12:45	0:15	☺ Mosdóhasználat, fogmosás, testápolás.
12:45	14:30	2:45	☺ Mesehallgatás, zenehallgatás, csendes pihenő.
14:30	17:30	3:00	☺ Mosdóhasználat, uzsonnázás. ☺ Szabadon választott játéktevékenység. ☺ Udvari játék. ☺ Hazaengedés

## Hetirend

A hetirend alapját adó tevékenységek:

- ☺ verselés-mesélés, ének-zene, énekes játék, gyermektánc, mozgás, rajzolás, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok szerzése, játék, munka jellegű tevékenység

A hetirend nyugalmat, rugalmasságot, rendszerességet biztosító megtervezése, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata. Fontos, hogy elegendő idő jusson az ismeretek, tapasztalatok szerzésére, az élmények feldolgozására, gyakorlására. A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát növekvő időtartamú (5-35 perces) egyéni, mikro csoportos, csoportos foglalkozásokkal fejlesztjük. A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, melyet a fejlődési naplóban rögzítünk.

## VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

### Játék

A szabad játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Mind a fejlődésnek, mind a fejlesztésnek feltétele a gyermek saját, aktív tevékenysége. Az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége a játék, egyben a nevelés fő eszköze is. A gyermek játéka létforma, fejlődésének alapja. E tevékenység megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális- és értelmi fejlettségéről.

Személyiségének tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is lehet, az egyéni bánásmód kialakulásának-kialakításának elengedhetetlen feltétele.

A játékban a legváltozatosabb tevékenységekre nyílik lehetőség. A fejlesztésnél azonban figyelembe kell venni a játék általános sajátosságát, mely szerint az, a gyermek önként választott szabad tevékenysége. A gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülnie a gyakorlatban.

A gyermek szabadsága semmiképpen nem jelenthet szabadosságot, anarchiát az óvónő fejlesztő munkája pedig nem jelentheti a gyermek folyamatos "korrepetálását", az erőltetett ismeretközlést. A fejlesztési feladatokat a játékban az óvodapedagógus csak akkor tudja helyesen alkalmazni, ha naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik.

Az óvodapedagógusnak ehhez a gyermek egyéni sajátosságairól naprakész ismeretekkel kell rendelkeznie.

Jót játszani csakis biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkörben lehet. Ahol a kisgyermek érzi: óvják, védik, elfogadják olyannak amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, támogatására, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet.

Melegséget sugárzó légkörben a gyermek egyéni vágyait, ötleteit a kötetlen játék lehetőségeiben szabadon megvalósíthatja, módja van megválasztani a játékhoz szükséges társat, eszközt egyaránt.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodánkban fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A különböző jellegű játékokhoz különféle játékra csábító, állandó és ideiglenes, a gyermekek eltérő igényeit kielégítő játszóhelyeket alakítunk ki.

A játékszer motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, segíti elgondolásainak megvalósítását. Ezért olyan játékszereket biztosítunk számukra, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik. A játékeszközök esztétikusak, könnyen tisztíthatóak és veszélytelenek. Arra törekszünk a választáskor, hogy jó minőségű, különböző alapanyagokból készüljenek, sokféleképpen, egymással variálva illeszkedhessenek a játék témájához.

A kicsik, a 3-4 évesek, a gyakorlójátékok a manipulációs játékok időszakában magányosan, és később is csak kisebb csoportokban játszanak együtt. Szükségük van arra, hogy az óvó néni alakítsa ki a játszóhelyet, kuckót, elrendezze a bútorokat, vagy ha egymást zavarják, segítsen az elkülöníthető zezzugok megteremtésében, a megfelelő terület biztosításában. Az egyre inkább bontakozó szerepjátékok időszakában a 4-5 évesek segítséggel, ösztönzéssel ezt már maguk is megteszik. Az 5-6-7 évesek pedig erre már önállóan képesek.

A játéktevékenységek jellemzői:

- sokrétűek, komplex módon fejlesztik az egész személyiséget,
- fokozzák a gyermekek aktivitását, hiszen a közösségért, a közösségben tevékenykednek,
- segítik a gyermekeket önmaguk, társaik és a környező világ megismerésében,
- nagymértékben fejlesztik a nyelvi kommunikációs képességeket, beszédkésztséget.

### **Játékfajták**

#### *Gyakorló játék*

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíti a gyermeket.

Irányításában biztosítjuk a mozgásteret és mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyermekek mozgásigényének, és manipulációs vágyának kielégítésére.

A megfelelő eszközök, anyagok, állandóan a gyermekek rendelkezésére állnak.

☺ *Szabályjáték*

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.

A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés.

A szabályjátékban tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit.

A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

- Mozgásos szabályjátékok - testnevelési játékok, - dalos és mondókás népi játékok,
- fogócskák, bújócskák. Céljuk: Az örömteli mozgás és mozgáskedv fenntartása.
- Értelmi képességet fejlesztő játékok - társasjátékok, - képes kirakók, kártyajátékok, - nyelvi játékok, dominók...

☺ *Dramatikus elemeket tartalmazó játékok*

- bizalom játékok, - lazító, feszültségoldó játékok, - ráhangoló játékok, - csapat, közösség építő játékok.

☺ *Építő, konstruáló játék*

Az építés, konstruálás közben átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Megismeri a tervezést, szerkesztést, közben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása.

Az építő játék az eszközök, és anyagok változatosságát igényli.

☺ *Szerepjáték*

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és fejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A gyermekek szerepjátéka tapasztalatokat, ismereteiket és az ehhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

☺ *Barkácsolás*

Időpontját is a játékhelyzet határozza meg. Gondoskodunk a megfelelő helyről, anyagokról, és kifogástalan, a gyermekek számára megfelelő szerszámokról.

☺ *Dramatizálás, bábozás*

A dramatizáláshoz gondoskodunk különféle eszközökről, jelmezekről, a különböző szerepeket jelző kellékekről.

A bábjáték igazi kifejező eszköze maga a mozgás, és ez vizuális élményt is jelent a gyermekeknek. Az óvodapedagógus bábjátéka a gyermekeket utánzásra készíti. A bábok kiválasztása megfelel a gyermekek által kedvelt meséknek, kapcsolódik élményeikhez.

☺ *Szabadban történő játék*



Az udvari környezet, a kiránduló helyek a sajátos lehetőségeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják. Az idő és az eszköz biztosítása itt is nagyon fontos. Környezettudatos magatartás, viselkedés kialakítása, veszélyhelyzetek felismerése, szabályok betartása, önmaguk és mások testi épségének óvásához járul hozzá.

Az óvodánk udvara minden évszakban gazdagon kínálja a változatos tevékenységek lehetőségét, hogy a gyermekek óvodai életük minél nagyobb részét a szabadban tölthessék.

A játékeszközök megválogatásában tükröződnie kell az óvónői igényességnek. Fontos, hogy igazodjon a gyermekek életkorához, az egyes gyermekek játékszükségletéhez, segítsék elő a sokoldalú fejlődést, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsenek, legyenek biztonságosak. Játékeszközeinket folyamatosan bővítjük, az óvodapedagógusok a saját készítésű, vagy újrahasznosított anyagból készült játékeszközöket előnybe részesítik.

A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

#### **Az óvodapedagógus feladata:**

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- Megteremti az alapvető feltételeket, amelyek hatással vannak a játékre (hely, idő, eszköz, nyugodt légkör).
- Tapasztalatszerzés, élményszerzési lehetőségeket biztosít: séta a tóparton, vadasparki látogatás, kerékpározás, nyári vízi csata, téli hógolyózás, stb.
- Az élmény legyen egyéni, családból, környezetből hozott, vagy óvodai társakkal átél.
- Igazodjék az adott fejlettségi szinthez, de segítse elő, hogy a gyermekek magasabb szintre jussanak.
- Az óvodapedagógus is tudjon és szeressen játszani.
- Ismerje a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait, élményeit, a játék jellemzőit.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- feltalálja magát a játékban,
- élményeit, tapasztalatait feldolgozza, beépíti játékába,
- igényli a társaival való együttjátszást,
- képes a szerep megosztásra,
- a játékához szükséges feltételeket megteremti,
- képes elfogadni más irányítását, új szabályokat felállítani, a játékszabályokat betartani,

- alkalmazkodik a játék szabályaihoz, le tud mondani egy-egy kedves játékszerről,
- játékelemekből tud építeni, képes bonyolultabb alkotások létrehozására, saját ötletei alapján,
- a játékeszközökre vigyáz, apróbb játékeszközöket készít,
- fel tudja dolgozni siker és kudarcélményeit.

### **Kultúraátadás, tevékenységekben megvalósuló tanulás, párhuzamos tevékenységek**

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk, figyelembe vesszük az évszakokat, aktualitásokat, jeles napokat, ünnepeket.

Ebben a folyamatban kiindulópontnak tekintjük a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatjuk el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre.

A családdal való együttnevelés során figyelembe vesszük, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek.

Tekintettel vagyunk a családban kialakult kulturális, világnézeti hagyományokra, figyelemmel kísérjük és elősegítjük ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

Nevelési célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

### **Verselés, mesélés**

Az óvodai anyanyelvi-, irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan) az óvodai élet egészét átható folyamat.

Célunk, a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a gyermekek esztétikai, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fantáziájának, kreativitásának alakítása, gazdagítása. A magyar irodalom megszerettetése a mesék által, a gyermek világképe, pozitív szemléletének alakítása.

Feladatunk az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, vers-mese, bábjáték, dramatizálás).

A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének - melyet meghatároz a család szociokulturális háttere – érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtünk, irodalmi alkotásokat választunk, az irodalmi anyagot úgy állítjuk össze, hogy tartalmazzon mondókákat, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A napi tevékenység során többször is mondunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset.

A verselést, mesélést is komplex módon alkalmazzuk, összekötjük az énekkel, zenével mozgással. Főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségűek - testi kapcsolat iránti igény kielégítésén túl - a „simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók”, ritmusuk, lüktetésük, egyszerű szövegük nyugtatóan hat a gyermekekre. A gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés) is közvetítünk.

Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövéseire, befejezésére is, biztosítva ezáltal a gyermekek erkölcsi, értelmi, érzelmi fejlődését és a mese továbbélését.

Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egésznapos életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek és a gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek, nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az óvodapedagógus úgy választja ki az irodalmi anyagot, hogy az kapcsolódjon az óvodai élet többi területéhez, a párhuzamosan folyó tevékenységekhez és a gyermekek érdeklődési köréhez, fejlettségi szintjéhez, életkori sajátosságaihoz.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, verselés az óvodai nevelés elmaradhatatlan eleme.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen hallgatják a mesét, verset,

- szívesen mesélnek, verselnek, báboznak, dramatizálnak,
- képesek saját mese, történet kitalálására,
- szeretik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják azokat,
- a nap bármely szakában örömmel ismételtetik a tanult verseket, meséket, mondókákat,
- mesehallgatás közben képesek a belső képalkotásra,
- érzik és értik a hallott mesét, verset.

### **Ének-zene, énekes játék, gyermektánc**

Az óvodai zenei nevelés célja az éneklés, a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok formálják a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságukat. Kellő motiválás mellett figyelmüket a környezetük hangjainak szépségeire, érdekességeire irányítjuk. Felfedezik, megismerik és utánozzák a háziállatok (madár, kutya, macska, béka), a természeti jelenségek (eső, szél, stb.), tárgyak (járművek, gépek) hangjait.

Fontos a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozik a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, és ezek megértését a játéksituáció segíti.

Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A felhasznált zenei anyagunk igényes, figyelembe veszi az egyéni fejlettségi szintet és a gyermekek érdeklődését. Hetente több alkalommal biztosítunk lehetőséget a zenehallgatásra, komolyzenei és kortárs művek alkalmazásával. Biztosított a csoportszobában a zenehallgatásra alkalmas hely és eszköz (polc, CD, magnó, tablet, laptop). Altatásnál halk zene is segíti a gyermekek nyugodt pihenését.

Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. Egy-egy gyermekdal valódi dráma, a gyermekek feszültséggel teli helyzeteket élnek át, a játék végére ezek megoldódnak. Eközben dolgozik a képzelet, az intellektus, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája.

Biztosított, hogy jól használható, sokféle eszköz, ritmushangszer kapcsolódhat a dalos játékhöz, körjátékokhoz, tánchoz, zenei képességek fejlesztéséhez. Ritmushangszereket játékidőben készítünk.

Alapvető, hogy a megfelelő légkör biztosítsa az érzelmi motiváltságot. Az ének, a zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent.

Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy megfelelő hely álljon rendelkezésre az énekléshez, a dalos játékokhoz, körjátékokhoz, néptánchoz, népi gyermekjátékokhoz. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez kapcsolódva is kaphassanak a gyermekek zenei élményt.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek- néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközei a gyermek zenei képességeinek, zenei kreativitásának alakításában.

A sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő bánásmódban részesülnek, az énekes tevékenységek során is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- élményként éli meg a közös éneklést, az énekes játékot,
- egyénileg is szívesen énekel, mondókázik,
- élvezettel tud zenét hallgatni,
- érzi az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusát,
- részt vesz ritmushangszerek készítésében, és szívesen használja ezeket,
- képes egyszerűbb tánclépések elsajátítására,
- megkülönbözteti az elemi zenei fogalmakat,
- felismeri és megnevezi egy-egy egyszerűbb hangszer hangját,
- zenei kultúra kialakítása igényes zenehallgatással.

### **Rajzolás, mintázás, kézi munka**

A gyermekek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Az ábrázolótevékenység célja nem maga, a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke, hanem az örömteli cselekvés. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Beletartozik a rajzolás, mintázás, építés, festés, konstruálás, kézi munka, modellezés, kézművesség, az esztétikus környezetalakítás, a népművészeti elemekkel és műalkotásokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, alkotókedvét nem szoríthatjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt a tevékenységben. A mikro csoportos foglalkozások beépülnek a játékidőbe, gyakran ezekből alakulnak ki a több műveltségi területet is átfogó komplex tevékenységek. Minden csoportszobában biztosítjuk a vizuális tevékenységekhez szükséges eszközöket, anyagokat, melyhez a gyermek bármikor hozzáférhet. Az egész nap folyamán biztosítjuk az ábrázolás különféle technikáinak és eszközeinek használati lehetőségét. Az IKT eszközök használatát az óvodai csoportban a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozza meg.

Nevelési célunk a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása, népművészeti alkotásokkal, elemekkel való ismerkedés.

Ennek kibontakoztatásához elsődlegesen minél több, mélyen ható egyéni és közös - élményre van szükség, ami a vizuális bevésődést is pontosabbá teszi. Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek, technikák, minél több lehetősége épül be, a technikák gyakorlására, pontosítására - eleinte gyakorló játék szintjén - minél több ideje, lehetősége nyílik. Előbb-utóbb elér arra a technikai szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

Feltétlenül hagyjuk, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor segítünk, irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra.

Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. Így válik a vizuális önkifejezés "nyelvi" erővé, amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzá meséli.

E tevékenység közben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról - s egyben önbizalma is erősödik, hiszen ez az a tevékenység, amelyben nem lehet "rosszat" létrehozni, két paca egymás mellett - hát még ha összefolyik! - szép, már "műnek" számít.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. (OVI-galéria, rajzpályázat, tehetséggondozás- „tehetségnap”)

Az óvodapedagógus feladata:

- Teremtse meg a feltételeket a gyermekek képi kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Fejlessze képi gondolkodásukat.
- Teremtse meg a szabadidős, illetve a foglalkozás tárgyi, hangulati feltételit.
- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok használatára a csoportszoba rendjében és díszítésében.
- Irányításában mindig igazodjon az egyes gyerekek fejlettségi szintjéhez, vegye figyelembe a váratlan helyzeteket.
- Segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak gyermekeiknek lehetőséget az ábrázolásra, a kész alkotásokat őrizték meg, örüljenek neki.
- Az óvodapedagógus teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek egymás munkáját is megnézhessék, véleményt mondhassanak.
- Tevékenység közben adhassanak egymásnak tanácsot, legyenek egymás segítségére.
- Gondoskodják minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a szülők által látható helyen is.
- Biztosítsa a lehetőséget, hogy minden nap játékidőben is ábrázoljanak kedvük szerint, gyakorolják a jól ismert technikákat.
- Teremtse meg a különféle anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés feltételeit. Alakítson ki lehetőség szerint „rajzos asztalt”, ahol a gyerekek kedvükre válogathatnak az eszközök, anyagok között.
- A rajzolás, építés lehetőségét már a beszoktatás idején kínálja fel.
- Új technikák bemutatásával tegye vonzóvá a vizuális nevelést:
  - mintázások: agyag, gyurma, sógyurma, nyomatok, termések, gyümölcsök, levelek, láb-kéz nyomatok, mézeskalács készítése, fánk sütése
  - gipszképek, keretek készítése,
  - homok- és termésképek készítése,
  - festés különböző technikái: ujjal, vattapamaccsal, szivaccsal, golyóval, fogkrémmel,
  - kavicsfestés, festéknyomatok különböző anyagok felhasználásával,
  - szőttesek készítése természetes anyagokból, papírcsíkokból,
  - olvasztott zsírkréta kép készítése,

- mozaikképek kavicsokból, termésekből, tépés, nyírás, ragasztás által,
- barkácsolások a természet adta lehetőségek kihasználásával.
- Az udvari lehetőségeket egész évben használják ki, tábla, kréta, homok, gyurma, mindig álljon a gyerekek rendelkezésére.
- Télen formáljanak, építsenek hóból is.

Alkotó tevékenysége épül a játékra, a játék egy formájaként kezeljük, - ami nem zárja ki azt, hogy főleg a nagyobbakkal szervezünk néhány együtt alkotási alkalmat, ami lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapnak.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- önállóan alkalmazza a technikákat,
- az eszközök használatát készség szinten sajátítja el,
- képes élményeit ábrázolásban kifejezni,
- emberábrázolásában megjelennek a részletek,
- ismeri a színeket és változatosan alkalmazza,
- képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

## **Mozgás**

A mozgás az óvodás korú gyermek lételeme, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Célunk:

A mozgásra ösztönző környezet kialakításával a gyermekek mozgásigényének fenntartása. A különböző mozgásformák gyakorlásán keresztül a mozgás megszerettetése. A rendszeres, célzott mozgásfejlesztéssel a pszichikus funkciók fejlődésének az elősegítése, a tanulási zavarok kialakulásának a megelőzése.

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete, állandó belső készlettel, és örömmel gyakorolja. A természetes mozgáskedv fenntartásával, tudatosan szervezett és spontán nevelési helyzetek, illetve mozgáslehetőségek kihasználásával elérhető, hogy a gyermekek testben – lélekben és szellemben gyarapodjanak.

A játékot, játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgás során. A mozgásfejlesztés az egész személyiség fejlesztésére irányul és nem csak a testnevelés keretén belül, hanem az egész napi tevékenység során. Megteremtjük a mozgásra inspiráló,



biztonságos környezetet a természetes mozgások fejlődése érdekében. Projekt témáinkhoz kapcsolódóan alakítjuk ki a csoportszobát és kínálunk fel változatos lehetőségeket a gyermekek részére. A szabadjáték tevékenységében célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

A természetes nagymozgásokhoz megfelelő, változatos lehetőségeket kínálunk, ahol a gyermekek csúszhatnak, bújhatnak, mászhatnak (például: alagút, nagytölcsér, tornaszőnyeg) akár a csoportszoba bútorait is felhasználva.

A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztéséhez témához kapcsolódóan különböző célba dobó játékokat készítünk, mozgáskottát alakítunk ki, valamint manipulációs barkácsoló tevékenységeket kínálunk fel a gyermekek részére.

Az egyensúlyérzék fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben levő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Számtalan eszköz áll rendelkezésére ehhez, pl.: hinta, body-roll, füles labda, topogó, trambulín, Gonge egyensúlyozó tölcser, deszka stb. A gyerekek szívesen végzik ezeket a mozgásokat, mert ez kellemes számukra, az idegrendszerük igényli ezt, ezért öngyógyító hatásuk is van. Ezek a mozgások ingerlik a vesztibuláris központot és ily módon segítik az idegrendszer szerveződését, a gyermek fejlődését.

A finommotorika fejlesztésére kihasználjuk a szabad játék adta lehetőségeket: ábrázolási technikák gyakorlása, tépés, vágás, varrás, gyöngyfüzés, apró elemekből építés, babaöltöztetés stb. Tudatosan törekszünk arra, hogy az eszközök és tevékenységek mindig igazodjanak a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez.

Az óvodai mozgás szerves része a mindennapi, egészségfejlesztő testmozgás. Ezt minden csoportban naponta egy alkalommal szervezzük. Ha lehetőség van rá (az időjárás függvényében) a szabadban tartjuk. A mindennapi testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják. A játékokat céltudatosan, a projekt anyagához igazodva választjuk ki.

Udvari játékaink (hinta, mászófal, csúszda, lépegető, egyensúlyozó híd... stb.) megválasztásánál is figyelünk arra, hogy minél több területen fejlesszék a gyermekek nagymozgását. Ennek érdekében készült az óvodát körülvevő járdára, egy vidám mozgáskottapálya, amellyel mászást, különböző ugrásokat, egyensúlyozást fejlesztünk. Az érzékelő út használatával a gyermekek taktilis, kinezetikus érzékét, illetve lábboltozat izomzatát fejlesztjük. A KRESZ pálya aszfalt felületén gyermekeink gyakorolhatják a kerékpározást, motorozást, futóbiciklizést, illetve a gyalogos közlekedési szabályokat. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos tevékenységek széles

körü alkalmazására, a szabadlevegő, és a helyi lehetőségek (tó környéke, kerékpárút, stb.) kihasználásával.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgást kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A foglalkozások szervezése és lebonyolítása során az óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni fejlettségében megmutatkozó különbségeket - különös tekintettel a különleges bánásmódot igényű gyermekekre – építenek a spontán érzelmi motivációkra.

Ezekben a tevékenységekben van alkalmunk a speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

A tevékenységek bevezetésénél lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy a saját tempójukban sokat gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A differenciált, különböző nehézségű feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a saját képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat. A feladat nem lehet sem túl könnyű, sem túl nehéz, mert a túl könnyű nem készíti erőfeszítésre, a túl nehéz pedig kudarc-élményt okozhat. A számukra megfelelő gyakorlat kiválasztása nemcsak mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is. A feladatok végrehajtásánál elsősorban nem az a célunk, hogy a gyermek tökéletesen kivitelezze a gyakorlatot, hanem olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás, elvégzését.

A mozgás során sok kézi szert használunk (labdát, babzsákot, kendőt, kislabdát, tornakarikát, botot) mivel ezek jól szolgálják a fejlesztési célkitűzéseinket és a gyermekek számára érdekessé teszik a tevékenységet.

A mozgásanyagba beépítjük a mozgásos szabályjátékokat, melyek fejlesztik a mozgáskoordinációt, a motoros képességeket, segítenek tájékozódni a térben, fejlesztik a ritmikus mozgást. Az együttes mozgás fejleszti a szociális képességeket, az együttműködést, az egymásra figyelmet, az udvariasságot, a társas magatartást. A testi képességek fejlesztésén túl a mozgás foglalkozások kiváló alkalmat nyújtanak a pszichikus funkciók fejlesztésére is; a megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését. A foglalkozások gerincét alkotó mozgásos játékok alkalmával a pszichikus funkciók fejlesztésén túl lehetőség nyílik a koordinációs képességek fejlesztésére is.

Amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázunk, mozgunk. Ennek nagyon fontos élettani hatása van.

Kihasználjuk az udvar eszközeit is, attól függetlenül, hogy máskor játékeszközként szolgálnak, (egyensúlyozó híd, csúszda, mászóka).

**A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:**

- a gyermek mozgása ügyes, összerendezett, megfelelő ritmusú, harmonikus finommozgásra képes,
- erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság eléri az optimális szintet,
- feladattudattal rendelkezik,
- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés fejlődik,
- kialakul az összerendezett harmonikus mozgása,
- mozgásában, a gyakorlat végrehajtásában kitartó, igényli és szeret mozogni.

**Óvodánkban külön szervezett mozgásos tevékenységek:**

- Néptánc
- Alapozó terápiás fejlesztő foglalkozás

A néptáncot külsős néptáncpedagógus biztosítja gyermekeinknek. Az egész személyiségre ható komplex, fejlesztő tevékenység célja, hogy megismertesse a gyermekeket hazánk népi kultúrájával. A gyermekek a néptánc foglalkozások keretében a néptánc alaplépéseit sajátítják el, továbbá népi mondókákat és népdalokat tanulnak meg, népi játékokkal ismerkednek. Szervezzük és népszerűsítjük a táncházakat, főként egy-egy ünneppel összekötve. A néptánc közben játékosan és szinte észrevétlenül fejleszteni lehet a gyermekeket több területen is: fizikai állóképesség, egyensúly és ritmusérzék, hallás, zenéhez való alkalmazkodás, térérzék, mozgásmemória, koncentráció, figyelem, társaikhoz való alkalmazkodás.

Az alapozó terápiás fejlesztéssel az idegrendszert fejlesztjük, stimuláljuk a mozgáson keresztül. Az idegrendszer a beszéd és a mozgás fejlődése egybe ágyazódik, egységet alkot. Ha valamilyen mozgásformát nem volt idő begyakorolni, mert például kimaradt a mászás, vagy csak kevés idő volt rá, mert rögtön járni kezdett a gyermek, akkor ezek kihatnak a későbbi fejlődésre. Az alapozó terápiás módszer szerint a gyermek újra él egy korábbi életszakaszt, így hozza be a lemaradást.

Logopédiai kezelés mellett jól alkalmazható beszédhiba korrigálására, figyelemzavar, ügyetlen mozgás, enyhe értelmi fogyatékoság, sőt az autizmus spektrum zavar tüneteit mutató gyermekeknél, illetve ADHD esetén is javasolják kiegészítő terápiaként ezt a módszert.

## **A külső világ tevékeny megismerése**

Környezeten értjük mindazt, ami körül vesz bennünket, aminek mi is alkotóelemei vagyunk. Legfőbb feladatunk, hogy a gyermeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében.

Célunk, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismereteket nyújtunk, illetve a meglévőket mélyítjük, rendszerezzük, eközben építünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

A tapasztalatszerzés lehetőség szerint valódi környezetben történik, ezért a komplex tevékenységek, irányított megfigyelések legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak, melyek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek, környezettudatos életmódnak.

A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet minél átfogóbb megismertetése azért is szükséges, mert általa közvetítjük a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, a lakóhelyünkre jellemző néphagyományokat. Mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége.

A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét, a spontán játékhoz kapcsolódva, az önkiszolgáló tevékenységbe építve, az óvodapedagógusokkal történő beszélgetés során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket, amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyeltetünk meg a gyermekekkel.

*A környezet- és természetvédelem feladatai*

A természetvédelem lényegét egy kínai bölcs mondás hűen tükrözi:

" Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,  
Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,  
Ha terved egy életre szól - embert nevelj!"

Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét, a környezettudatos magatartást, „Nyitott szemmel” sétálunk az erdőben, hogy meglássuk a szépet.

Betartjuk az erdő törvényét, nem szemetelünk, nem hangoskodunk, nem tördeljük a növényeket, nem bántjuk, nem riasztjuk el az állatokat.

Előtérbe helyezzük a **fenntarthatóságra nevelést**.

Az óvoda udvarán és környékén is összegyűjtjük a szemetet. Komposztálunk, kertet művelünk. A csoportszobák hangulata is ezt tükrözi, apró természetben található kincseket gyűjtünk, csíráztatunk, palántát nevelünk, melyek később kikerülnek az ovikertbe. Külön gyűjtjük a szemetet és az újra felhasználható papírokat, kartonokat. A gyermekek az óvodapedagógusok segítségével újrahasznosított eszközökből játékokat, foglalkozásokon használt eszközöket készítenek. Odafigyeléssel, példamutatással nem pazaroljuk a vizet, fogmosópoharat használunk, kis sugárban folytatjuk a csapból a vizet, esővízzel locsolunk, főlegesen nem kapcsoljuk fel a villanyt. Célunk, hogy gyermekeink már ebben a korban elsajátítsák a fenntarthatóság alapjait, hogy a későbbi életkorokban tudatos használói, védői legyenek környezetüknek.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon is védi ezeket az értékeket.

Várhatóan felnőttként környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy az ember a természet elválaszthatatlan része.

„ A Földet nem nagyapáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”

(indián közmondás)

### *Hagyományok, Zöld jeles napok*

A mai nemzedék fontos feladata a hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása. Ezek később csoportra, óvodára jellemző hagyománnyá válhatnak.

A vallási alapokon nyugvó ünnepek megtartásakor elsősorban a családi, meghitt jelleget erősítjük a gyermekekben. Az ünnepek közösségformáló, értékteremtő, örömet, esztétikai élményt nyújtó hatása jelentős. Az ünnepi előkészületek, tevékenységek közben a gyermekek gyakorolják az egymás közti kooperációt, kommunikációt, ezáltal fejlődik társas kapcsolatuk. Az ünneplés alkalmas a régi hagyományok, népszokások, illetve az új hagyományok meghonosítására.

- Erdészeti nyíltnap: szeptember első hetében nagycsoportosainkkal részt veszünk az Egererdő által szervezett programon.
- A Mihály napi vásárra játékokkal, műsorral, tánczással várjuk a gyermekeket családjukkal együtt.
- Az Állatok világnapja alkalmából állatsimogatóba, állatkertbe látogatunk.
- Márton napján lámpásokat készítünk és a szülőkkel közösen körbejárjuk a kijelölt útvonalat, hogy jelképesen fényt, melegséget osszunk a Falunknak.
- Mikuláskor kivonatozunk a Stimecz- házhoz, bábműsorral, csomaggal és játékokkal kedveskedünk a gyermekeknek. Örömteli várakozás előzi meg a Mikulás érkezését. A gyerekek többnyire az ajándékot várják az érkező vendégtől, melyet verssel, énekkel, egy-egy általuk készített rajzzal köszönnek meg.
- Karácsony előtt négy héttel Adventi-koszorút készítünk. Minden héten meggyújtunk egy-egy gyertyát, énekelünk, verset mondunk a koszorú alatt, ezzel is erősítjük a gyermekekben, hogy nemsokára itt van az ünnep. Ajándékot készítünk, mézeskalácsot sütünk a gyermekekkel közösen, mellyel megajándékozzák szeretteiket és a többi óvodai csoport tagjait.

Betlehemezünk vagy karácsonyi műsorral készülünk a nagycsoportosokkal a Faluházban, a Nyugdíjas Klubban, az idősek nappali ellátásában, vagy igény esetén a katolikus templomban.

- Február végén Farsangi-bállal búcsúztatjuk el a telet. Vitamin-, gyümölcsfarsangot tartunk. A gyermekek gyümölcsöket, zöldségfélét hoznak az óvodába és a jelmez mulatság közben ezt fogyasztják el, szem előtt tartva az egészséges életmód megalapozását. Különböző játékos feladattal tesszük érdekesebbé a délelőttöt. Az udvaron kolompolással, télbúcsúztató hangoskodással üzzük el a telet.

- Március 15. A gyermekek életkorának megfelelően ünnepeljük meg, dalokat, verseket hallgatnak, tanulnak, zászlót festenek, csákót hajtogatnak, kokárdát tűznek és a Faluházhoz sétálva az általuk készített zászlóval vagy kokárda virággal köszöntik az ünnepet. Jó gyakorlatunk, hogy a gyermekek szakképzett lovasoktató óvodapedagógusunk irányításával a Karap-tanyán egy héten keresztül, csoportonként **Huszárképző** foglalkozáson vesznek részt. A tevékenység alkalmával bepillanthatnak a tanya életébe, megismerik az itt tartott állatokat, mozgásos ügyességi feladatokat végeznek és nem utolsó sorban lovagolnak is. A befejezést követően Huszárokká avatjuk őket, emlékérmét kapnak.
- A Víz világnapja alkalmából változatos tevékenységeket szervezünk több napon keresztül, a gyermekek életkorának megfelelően. A gyerekek által készített rajzokból rajzkiállítást rendezünk. A Zöld Óvoda munkacsoport vezetésével az óvoda folyosóját, mennyezetét feldíszítjük a gyerekek munkáival. A HAPPY- hét alkalmával játékos feladatok segítségével próbáljuk szemléltetni a helyes folyadék fogyasztási szokásokat, hiszen a vízvívásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében. Sétákat szervezünk a közeli Tóhoz, patakhöz, ahol megismerhetik az ébredő vízi világot.
- Húsvétra hímes tojást készítünk a gyermekekkel, ezekkel ajándékozzák meg a lányok a locsolódó fiúkat. A fiúk locsoló verset tanulnak erre az alkalomra. Locsoló versmondó versenyt szervezünk. Nyuszi vonatozunk a Stimecz- házhoz, ahol tojáskereső verseny várja a gyermekeket.
- A Föld Napján minden csoport sétát, túrát szervez a közeli kiránduló helyekre, ahol különböző játékos feladatokkal tesszük érdekesebbé a napot. Részt veszünk más óvodák által szervezett vetélkedőn is. A teraszon játékos feladatok megoldásával mélyítjük el és gyarapítjuk tovább gyermekeink ismereteit. Nagycsoportos ballagóink hagyományosan egy fát vagy cserjét ültetnek az óvoda udvarán.
- Május 1.-re május-fát állítunk, melyet a gyermekekkel közösen díszítünk fel színes szalagokkal. Részt veszünk a felvonuláson. Mozgással, tánccal szerepelünk a tóparti szabadtéri színpadon.
- A Madarak és Fák napja alkalmából túrát szervezünk a tóparti tanösvényre, ahol a gyerekek életkorának megfelelően játékos feladatokkal próbálunk nekik kedveskedni, miközben fontos információkat kapnak a madarak, fák életéről, fontosságáról. Ebből az alkalomból a Zöld Óvoda munkacsoport vezetésével a csoportok feldíszítik az óvoda épületét és az óvoda bejáratát.

- Gyermeknap alkalmából közös játékokkal, vetélkedőkkel, dallal, tánccal ünnepelünk. Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk emlékezetessé tenni számukra ezt a napot: lovaglással, ugráló várral, arcfestéssel, közös fagyizással, csillámtetkő készítéssel.
- Erdei óvoda – nagycsoportosaink három teljes napon keresztül mindennap barangolnak az erdőben, más-más helyszínekre kirándulnak. Itt a természet szépségeinek felfedezése mellett sok tapasztalatot, ezáltal ismereteket szereznek.

Erdei ovis helyszínek, tevékenységek:

Egeres völgy

- ☺ A Vadaskert állatainak megfigyelése
- ☺ Fák, növények beazonosítása
- ☺ Növények, bogarak megfigyelése
- ☺ Rövid túra az erdőben, a kisvasút nyomvonalán,

Tópart

- ☺ A tó és környéke élővilágának megfigyelése,
- ☺ Túra a tanösvényen
- ☺ Nagyítóval a tóból vett vízminta vizsgálata
- ☺ Apró rovarok megfigyelése, bogárnagyítóval, tulajdonságaik kielemezése
- ☺ Játék a játszótéren
- ☺ Csónakázás

Dolomit bánya

- ☺ A hely beazonosítása, hol vagyunk, mi a hegy neve / Bükk hegység, Várhegy, Dolomit- bánya /
- ☺ A környék látképe a bányából: Mit látunk szabad szemmel, mit látunk távcsővel?
- ☺ A környező dombok, hegyek megnevezése: Koronás, Meleg- oldal, Kőbánya, Őr-hegy, Pes- kő, Vöröskő, Tar-kő, Háromkő stb.
- ☺ Megfigyeltetés a térképen, beazonosítás
- ☺ A bánya régi funkciója, működése, mérete, természetvédelmi terület (Natura 2000.)
- ☺ Kőzetek, ásványok gyűjtése, azonosítása, megnevezése
- ☺ A bánya területén lévő növények, bogarak megfigyelése

Bambara Hotel

- ☺ Ügyességi játékok a hotel kalandparkjában
- ☺ Az itt lévő egzotikus állatok megismerése



- Az óvodában megünnepeljük a gyermekek születés- és névnapját, ilyenkor kis ajándékot kapnak az ünnepeltek, verssel, dallal köszöntjük őket.

A környezet megismerése közben **matematikai tapasztalatok** birtokába is jut a gyermek. Célunk, a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formába, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva. Feladatunk a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása. A matematikai tapasztalatszerzés fontos alkotóeleme a gyermek értelmi képességének, a beszéd és gondolkodás együttes fejlődésének. Abba a fejlődési szakaszba kell eljutniuk, amikor összefüggéseket, a gondolkodási műveleteket a beszéd szintjén is reprodukálja a gyermek. A gondolkodással megoldott feladatokat verbálisan is ki kell, hogy fejezzék. Relációs szókincsükben alkalmazniuk kell a kisebb- nagyobb, alacsony- magas stb. kifejezéseket. Tapasztalatok, játékos tevékenységek, mérések által válik szókincsükké a hosszúsággal, területtel, térfogattal kapcsolatos kifejezések sora.

A fejlesztés tartalma:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmazképzések  
/ tárgyak, személyek tulajdonságainak felismerése, megnevezése, összehasonlítása/
- Számfogalom előkészítése, megalapozása  
/ mennyiségek összemérése: hosszúság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, térfogat, terület; halmazok összehasonlítása, összemérése; halmazokkal végezhető műveletek: hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel, halmazok bontása/
- Tapasztalatok geometria tárgykörében  
/ építések, alkotások szabadon és másolással; tevékenységek tükörrel; tájékozódás térben, síkban; ismerkedés a geometriai formákkal./

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelje a gyermekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket, előkészítse és megtervezze az egyénekre szabott fejlesztési területeket. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Ha a felvetett probléma érdekli őket, belső késztetés hatására igyekeznek ezt megoldani. Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, ha a kínálózó lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket,

megpróbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de semmiképpen nem oldjuk meg a feladatot helyette, hanem ébren tartjuk érdeklődését, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük. Az óvodás gyermeket általában érdekli a környezete, a világ, amelyben él. A megismerés vonzó a számára, ha saját természetes módján, saját tempójában foglalkozhat vele. A matematika a valóság megismerésének s ez által a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- tiszteli, szereti, óvja a természetet,
- tudja személyi adatait,
- megerősödik „én tudata”, el tudja helyezni magát az őt körülvevő rokoni és társadalmi környezetben
- azonosítja testrészeit, ismeri az érzékszervek funkcióját,
- betartja a közlekedési szabályok alapelemeit, csoportosítja a közlekedési eszközöket,
- ismeri a növény és állat fogalmát,
- szívesen gondozza a növényeket, állatokat,
- ismeretei vannak a természet körforgásáról,
- tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- különbséget tud tenni az évszakok között, gyönyörködni tud szépségében, felismeri a napszakokat,
- felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit,
- ismer néhány természetvédelmi fogalmat,
- szeret kirándulni, sétálni,
- ismeri a természetjárás alapismereteit,
- kialakul környezettudatos viselkedése,
- rendelkezik a matematikai alapismeretek alapjaival,
- a kísérletezések, megfigyelések hatására képes egyszerű ok-okozati összefüggések megértésére, problémák megoldására.

### **Munka jellegű tevékenységek**

A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, mely tartalmaz játékos elemeket, és az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló

teljesítése, kerti munka), ez a gyermekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli. Eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata. A játék és a munka összefonódása minden tevékenységet átsző, azokat gazdagítja és a nevelés hatásait fokozza.

Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet

A munkajellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe kell venni a csoport összetételét (életkor, fejlettségszint, szociokulturális háttér), mert a vegyes életkorú vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terheljük túl. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli vállalt tevékenységén belül valósul meg.

Mindennapi munkálkodásuk közben egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő élő- és élettelen világról. A negatív-pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok - az óvodapedagógus tapintatos segítségével - közösen vezetnek el a kívánt változásokhoz. A gyermekeket munkájuk során ne csak a "megfelelni akarás" vezesse, hanem természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon - vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük.

Óvodánkban a következő munkafajták végzése történik:

- A gyermekek saját személyével kapcsolatos munka:

Önkiszolgálás /öltözködés, testápolás, étkezés, környezet rendben tartása/ az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.

- A csoport érdekében végzett munka:

Naposság, a mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munka /teremdíszítés, segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak, megbízatások teljesítése, ajándék készítése, önként vállalt barkácsolás, játékok megjavítása a felnőttekkel közösen, sütés alkalmakra, gyümölcsök, zöldségek hámozása, feldarabolása segítséggel/

Növénygondozás, kerti munka, udvari munka.

Természetsarok gondozása, termések gyűjtése.

Feladatuk elvégzése során nemcsak megtanulják az eszközök célszerű használatát, hanem közben természetes módon fejlődnek.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- önállósága eléri a megfelelő szintet,
- felszabadultan, aktívan tevékenykedik,
- megszervezi saját és társai munkáját,
- felelősség érzete van a végzett munkával kapcsolatban,
- önként vállal munkát, a munkában kitartó,
- munkavégzése pontos, tempója megfelelő, mozdulatai célszerűek,
- biztonsággal használja az ismert kerti szerszámokat,
- szívesen tevékenykedik az ovikertben.

### **Tanulás**

Az óvodai tanulás elsődleges célja, hogy optimálisan fejlődjenek a gyerekek képességei, készségei, a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás végigkíséri az egész óvodai nevelést, tevékenységekben valósul meg, a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja.

Feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a tapasztalás, felfedezés biztosítása, kreativitásának erősítése.

Módszereink: tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés, kísérletezés, felfedezés, problémamegoldás, játékba integrált tanulás, játékosság.

### **Óvodakert**

Az Agrárminisztérium, az Iskolakertekért Alapítvány, a Váci Egyházmegyei Karitás és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara saját iskolakerti kezdeményezéseik összehangolásaként országos programot indítottak 2019. januárjában.

Az agráriumot legfelsőbb szinten képviselő szervezeteknek, az egyház vidékfejlesztési törekvéseinek és a magyarországi iskolakerteket ernyőszervezetként összefogó civil szervezetnek a szövetsége európai térségünkben is egyedülálló és példaértékű.

A környezetvédelemért felelős tárcaként az Agrárminisztérium, az Iskolakertekért Alapítvány, a Váci Egyházmegyei Karitás és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara egyetértenek abban, hogy a jövő nemzedékeinek környezettudatosságát fejleszteni szükséges, hiszen nélkül nincs élhető jövő. Felelős szervezetenként tevékenyen részt vállalnak a fiatalok környezeti nevelésében, melynek egyik legkézenfekvőbb gyakorlóterepe az iskolakert.

A négy szervezet együttműködésének alapja az iskolakertek iránti elkötelezettségük. A négy szervezet - kezdeményezéseik összehangolása érdekében – indítottak közös programot az iskolakertek országos fejlesztésére.



A Program alprogramokra bontva szerveződik. Eddig az Iskolakerti Alapozó Alprogram indult el három ütemben (2019, 2019-2020 fordulója, 2020), utóbbi új szereplők: a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, a Biokultúra Szövetség és a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány belépésével.

Forrás: <https://www.iskolakertekert.hu/index.php/hu/orszagos-iskolafejlesztési-program>

2021-07-23

Az ORSZÁGOS ISKOLAKERT-FEJLESZTÉSI PROGRAM Iskolakerti Alapozó Alprogram fő támogatója az Agrárminisztérium, szakmai lebonyolító szervezete az Iskolakertekért Alapítvány. Az Iskolakerti Alapozó Alprogram eddig 3 üteme valósult meg, összesen 167 intézmény részvételével, több mint húszezer gyermek elérésével. Az Agrárminisztérium, mint fő finanszírozó mellett a III. ütemben két további szervezettel bővült a támogatók köre: A Kék Bolygó Alapítvánnyal és a Magyar Biokultúra Szövetséggel.

Az Iskolakerti Alapozó Alprogram 2020. február 10-én induló új üteme országosan 50 óvodakert és 50 iskolakert fejlesztését teszi lehetővé.

Az ORSZÁGOS ISKOLAFEJLESZTÉSI PROGRAM 2020 évben kiírt pályázatára a nevelőtestületünk döntése alapján, február végén adtuk be pályázatunkat. 2020.03.19-én örömmel értesültünk róla, hogy intézményünk kiválasztásra került az Iskolakerti Alapozó Alprogram III. ütemének ÓVODA-KEDZŐ kategóriában. Országos szinten 50 óvoda indult, Heves Megyében két óvoda nyert sikerrel. Nagy öröm volt számunkra, hogy az egyik nyertes óvoda mi lehetünk. Akkor még nem tudtuk, hogy milyen nagy feladatra vállalkozunk. Elkezdődhetett a tervezés, majd szépen sorban az azt követő munkálatok.

Az alapítvány célja:

„Jelen lenni örömmel, megfigyelni nyitottsággal, tevékenykedni együtt!”

Mi is szükséges az óvodakertek létrehozásához?

### **Először is a terület és a belső támogatottság.**

A jelentkezés feltételeként az iskolák biztosítják a területet és az intézményi, fenntartói nyitottságot. Ez azért fontos, hogy kellő hangsúllyal, közös szándékkal indulhassanak újukra a támogatott iskolakertek.

### **Másodjára az eszközök.**

Az eszköztámogatást a program több szinten biztosította: a kezdő kertek számára egységcsomag került átadásra, az elinduláshoz szükséges minden eszköz és vetőmag biztosításával. A mentorok saját óvodakerti/iskolakerti programjukhoz illeszkedően az Alapítvány által összeállított gazdag listából választhattak egyéni fejlődési igényeik szerint.

### **Harmadjára a szaktudás.**

Tudásátadást is több ponton nyújtott a program:

- egyrészt 30 órás akkreditált pedagógus továbbképzésen sajátíthatták el a kertvezetők az óvodakert/iskolakert tervezésének és fenntartásának lépéseit,
- másrészt a helyszíni sajátosságokat és lehetőségeket értelmező egyéni tanácsadást is kaptak mind a pedagógiai és szervezési kérdésekben, mind az ökológiai szemléletű kertfenntartás fogásaiban.

### **Negyedjére a közösség.**

A kertvezetők továbbképzése a közösségépítést is szolgálja az 3, illetve 4 együtt töltött, élmény dús képzési napon.

A résztvevők a program lezárultával sem maradnak magukra. Mindenkinek lehetősége lesz csatlakozni az Iskolakertekért Alapítvány által koordinált országos Iskolakert-hálózathoz, mint szakmai közösséghez, amin keresztül további tapasztalatcserére, közös munkára és örömekre, találkozásokra lesz lehetőségük a későbbiekben is.

Forrás: <https://www.iskolakertekert.hu/index.php/hu/a-programrol/a-program-celja> 2021-07-23

**Az Országos Iskolakert-fejlesztési Program tudatosságra és gondoskodásra inspirálja a jövő nemzedékét, hogy odaadással gondozzák a környezetüket és a fenntarthatóság az életük részét képezze.**

Az óvodakert pedagógia céljai:

- komplex érzékszervi fejlesztés
- gondolkodásfejlesztés (ok-okozatok, csoportosítás, problémamegoldás)
- fenntarthatóságra nevelés változatos célja
- szabad játék lehetősége
- változatos pedagógiai reformmódszerek
- gyerekek bevonása: részvétele a kert kialakításban, gondozásában, vetés, foglalkozások tervezése, szabályalkotás
- viselkedéskultúra tudatos alakítása

Óvodánkban hatalmas udvarral rendelkezünk, mely minden igényt kielégít a gyermekek mozgásfejlődésére vonatkozóan. Folyamatosan szépítgetjük környezetünket, fákat ültettünk, ezek között egy szilva- és egy cseresznyefát, valamint virágos kertet alakítottunk ki.

Régi vágyunk teljesült azzal, hogy az óvodakert pályázatunkat befogadták. Nagy öröm volt számunkra, hogy megyénkben a két nyertes intézmény között lehettünk. A dolgozók közül sokunkhoz közel áll ez a szemlélet, hiszen otthonunkban is kertet művelünk, kertészkedünk. Ez irányú tapasztalatainkat az óvodai kertművelés folyamatában is kamatoztatni tudjuk.

Sok tervezés és előzetes munka előzte meg a kert kialakítását.

A megszokottól eltérő kertformát szerettünk volna kialakítani. Figyelembe kellett vennünk a hely adottságait és az óvoda gyermek létszámát is. Az udvar e részén sajnos száradásnak indult egy fa is az átültetés miatt, de az esőzésnek köszönhetően alulról újra hajtott. Szándékunkban állt ezt a fát is megmenteni, ami úgy tűnik sikerült. Ez adja a kert formájának alakját. Kertünket napocska formájúra terveztük és alakítottuk ki. A nap sugarai adják a hat óvodai csoportunk ágyásait. A Bükk hegység lábánál élünk, ezért a **Bükki Napocska Ovikert** elnevezést adtuk a kertünknek. Nagy segítséget kaptunk a faluban működő község üzemeltetési kft-től, termőföldet szállítottak részünkre. A föld munkálatokhoz, az ásáshoz, az ágyások kialakításához a szülőktől kértünk segítséget. Nagy örömünkre szolgált, hogy minden csoportból aktívan jelentkeztek az apukák. Jó hangulatban telt a munkavégzés.

Minden csoport az általa kiválasztott kis ágyást folyamatosan gondozza: előkészítik a talajt, ez után jöhet az ültetés, magvetés. A megmunkált földbe dughagymát, borsót, retket, fejes salátát, tépő salátát, rukkolát, répát, tököt, babot az ágyások végébe pedig sarkantyúkat ültetünk. Folyamatosan nagy figyelemmel kísérjük, vajon mi fog történni a kis kertben. Örömmel vesszük észre, mikor az első kis növények kibújnak a földből.

A kis kezükkel gondozzák, locsolják és természetesen meg is kóstoljuk a megtermelt zöldségeket. Tízórai alkalmával nagyon szívesen fogyasztják a zöldségeket.

Az elszáradt növényi részeket, a gyomot a komposztálóban helyezzük el. Az ágyások elejében egy kör ágyásban évelő virágok (jácint, tulipán), elvirágzásuk után kis levendula bokrok és büdöske virágpalánták kapnak helyet. Figyelemmel kísérjük az itt lévő csapadék vízmérő edényünket, valamint a madáretetőben télen gondoskodunk kis madárvendégeinkről is.

Gyógy- és fűszernövényes kertünkben levendula, menta, rozmaring, kakukkfű illatozik.

A fűszernövény kert körül mezítlábas érzékelő úton taposhatunk.

A mezítlábas ösvény a Sebastian Kneipp által kifejlesztett egészségmegőrző módszeren alapszik. Lényege, hogy olyan különleges utakon, felületeken gyalogolhatunk, melyeknek burkolata eltérő anyagokból készült. Mezítláb megtapasztalhatják a gyermekek, hogy milyen érzés a nagyobb melegebb különböző felületeken sétálni. A járófelületet különböző méretű, formájú, tapintású anyagokkal töltöttük fel. Homok, kavics (apróbb és nagyobb szemű), fű, beton, fenyőfa toboz, fa mulcs. A gyerekek nap, mint nap örömmel használják és élvezik, hogy mezítláb jutnak el a fűszernövényekhez. Ezeket a gyógy- és fűszernövényeket már nyáron nagyon szívesen illatozzák olykor még meg is kóstolják, valamint fel is használjuk. Az óvodakert mellett bodza bokor található, amiből friss bodza szörpöt készítünk, melyet a kertből szedett friss mentával ízesítünk. A levendula bokrokat a csoportszobákba illatosításra valamint további termékek készítésére használjuk.

Az ösvény azon túl, hogy nagyon jó szórakozást nyújt, és a gyermekek természetes közegben megismerkednek a különböző anyagokkal – formákkal, nagyon kedvező hatást gyakorol az egészségükre is.

Az óvoda épülete előtt virágos kert, sziklakert található, ahol évelő (levendula, őszirózsa, kövirózsa, pompás varjúháj, kecskerágó) és egynyári virágok (büdöske, jegecske, napvirág, kála) pompáznak.

Minden évben őszi Mihálynap-vásárt tartunk az óvodánkban. A gyerekek és az óvoda dolgozói közösen készítenek különböző termékeket, melyet ezen a napon, az óvoda udvarán ajándékozunk a szülőknek. A kertünk adta terméseket is felhasználjuk: a levendulából csokrokat, illat párnákat készítünk, a virágokból virágmagot gyűjtünk, fűszereket szárítunk és kis papír tasakokba helyezzük.

A nyári nagy melegben nagy hasznát vesszük az esővíz gyűjtőnek, melyből kis locsolókannával öntözzük növényeinket.

A gyermekek minden munkálatban részt vesznek, segítenek, a szabad játék alkalmával is a kertbe tévedhetnek, nap, mint nap szemlélik a kertben történt változásokat.



Minden évben pályázunk a legszebb konyhakertek programban, közösségi kategóriában. Ide fényképekkel illusztrált beszámolót készítünk, melyet zsűriznek. Minden évben elnyerjük ezt a kitüntető címet, mely további ösztönzést ad a kollégáknak, gyermekeknek a további munkára.

A település Főterén minden évben segítünk a virágpalánták kiültetésében.

### **BOLDOG ÓVODA programmal kapcsolatos tevékenységeink**

A Boldog Óvoda program a Jobb Veled a Világ Alapítvány szervezésében indított program, amelyre óvodánk eredményesen pályázott.

A Boldogságóra program célja, hogy csökkenjen a gyermekek szorongása, növeljük önbizalmukat, és segítünk nekik abban, hogy jobban beilleszkedjenek a közösségbe.

A pozitív pszichológia segít a gyermekeknek abban, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki magukból.

A boldogságórákon a gyermekeink olyan játékokkal ismerkednek meg, amelyek által boldogságszintjük növekedik.

A boldogságórák közösségfejlesztő hatásúak, az óvodai csoportot összetartó csapattá kovácsolják, erősítik a baráti és társas köteleket, pozitív hatással vannak a gyermek-szülő kapcsolatokra. Nagymértékben hatnak az óvodai kollektívára.

A program fenntartásaként az előírt témát minimum havonta egyszer egy napon közvetítjük a gyermekek felé, sok játék, mozgás, ének, mese keretében.

A boldogságóra program 10 egymásra épülő témája fokról fokra ismerteti meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

A program témái a következők:

Szeptember	A hála gyakorlása
Október	Az optimizmus gyakorlása
November	Társas kapcsolatok ápolása
December	Jó cselekedetek gyakorlása
Január	Elköteleződés egy cél mellett
Február	Megküzdési stratégiák
Március	Apró örömök élvezete
Árpilis	A megbocsátás gyakorlása
Május	Testmozgás
Június	Fenntartható boldogság

Ezeket a témákat megpróbáljuk a projekt témáinkkal, az ünnepeinkkel is összhangba hozni. Nagy segítségünkre van az óvodás életkornak megfelelően kidolgozott kézikönyv és a hozzá tartozó munkafüzet, zenei CD. A témákat gyakran egész héten boncolgatjuk, sőt minden szituációban szem előtt tartjuk a gyermekek érzelmi nevelését.

A program megvalósítása minden nevelési évben szeptember 15-től június 15-ig tart.

### **BIZTONSÁGOS ÓVODA programmal kapcsolatos tevékenységeink:**

A program elsődleges célja az óvodások biztonságos közlekedésre felkészítése, a közlekedés biztonsági ismeretek széles körben történő terjesztése a korcsoportok sajátosságait figyelembe véve.

A gyermekek közlekedésre nevelése már a XIX. században megjelent, a kor szükségletei hívták életre.

Napjainkban egyre fontosabb, hogy már az óvodai nevelésben megjelenjen az életkor specifikus élmények, tapasztalatok, ismeretek feldolgozása mellett a gyakorlati képességek fejlesztése is, mindig a gyermekek pszichológiai-fiziológiai sajátosságainak figyelembe vételével. Ő is részese a közlekedésnek, még ugyan nem önállóan, hanem felnőtt felügyeletében. Nem az a cél, hogy óvjuk gyermekeinket minden veszélytől, hanem az, hogy képessé tegyük őket a veszélyhelyzetben is, a helyes cselekvésre. Mindezt természetesen a legkisebb korban kell elkezdni.

Óvodánk iskolára előkészítő feladatai között is kiemelt figyelmet fordítunk e nevelési területre. Az iskolaérettség egyik fontos kritériuma a gyermek jó látása, hallása, összerendezett mozgása. E területeken a gyermek képességeinek fejlesztése nem csupán egészségnevelést jelent, hanem közvetetten a biztonságos közlekedésre nevelést is. Mindennapi nevelő-oktató munkánkba tudatosan építjük be, így nem jelent megterhelést a gyermekek számára, mert különböző tevékenységek során sajátítják el mindazokat a képességeket, amelyek az önálló és biztonságos közlekedéshez szükségesek.

Nevelésünk legfőbb módszere és kerete a játék, de a különböző tevékenységekben is sok lehetőség van az új fogalmak megismertetésére, a meglévő ismeretek rendezésére.

Legfontosabbnak tartjuk a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályainak megismerését, természetesen az ehhez kapcsolódó viselkedési és magatartási formákkal együtt.

Fontos tényező a gyermek személyes kapcsolata, a jó példa, a szülői-nevelői visszajelzés, megerősítés (biztató tekintet, tiltó mozdulat, stb.) Amennyiben a gyermek azt látja, hogy a

szülők, óvodapedagógusok betartják a közlekedés szabályait és őt is hasonló szellemben nevelik, akkor a pozitív minta tovább öröklődhet.

Célunk a veszélyes helyzetek felismerése, elkerülése, hangsúlyozva a biztonságot, a szabályok betartását, önmaguk és mások testi-lelki egészségének megóvását, ideértve a másokra való odafigyelést, segítségadást és a segítségkérést. (pl. a helyes járdahasználat elsajátításánál a figyelmes, segítészándékú közlekedési magatartást erősítjük bennük, a szembejövő babakocsis anyukákat elengedjük...).

**JÁTÉK:** Támogatjuk a gyermekek tevékenységéből kialakuló, a szabad játék során spontán adódó közlekedési játékokat a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A csoportban a járműveken, utakon és síneken túl, közlekedési szőnyeg is biztosítja a mindennapi játéklehetőséget. Tudatosan tervezzük és továbbfejlesztjük egy-egy új eszközzel ezeket a játékokat: utak, közlekedési táblák, új közlekedési eszközök (pl. busz, hajó, villamos...). A középsős és nagycsoportos gyermekekkel fejlettségüknek megfelelően az általuk készített játék kiegészítőket felhasználva. Kisebбекnél egyszerűbb kirakó, képfelismerő, párosító, témához illően. Nagyobb csoportokban közlekedési társasjáték, több darabos közlekedési tábla kirakó, járműves párkereső, egyéb közlekedési szabályjáték. Óvodánk udvarán aszfaltos közlekedési pálya segíti a gyakorlást. Sokat beszélgetünk arról, hogy melyek a legmegfelelőbb, legveszélytelenebb helyek a közterületi játékokra. Hangsúlyozzuk, hogy az utca nem a játék helye. Jó hely a játszótér, a házak udvara. Mindenképpen a forgalom elől elzárt terület nyújthat biztonságot.

**MOZGÁS:** Mindennapos mozgásos tevékenységeinkbe, a heti tervezett nagy mozgásunk, illetve láb- és tartásjavító tornánk alkalmával is beépítjük a közlekedési tartalmakkal bíró játékokat. Pl. "Tűz – víz – repülő" játék változata: Biciklinél a gyermekek a hátukra fekszenek és bicikliznek. Autónál sétálnak körbe és imitálják az autóvezetést. Repülőnél hasra fekszenek és kitarják karjukat. **Kiscsoportban** manipulációs és mozgásos játék keretében, gazdag szemléltetéssel arról beszélünk, hogy a gyalogosok a járdán, ha nincs, az útszélen, a járművek az úttesten haladnak. A közlekedési eszközöket a valóságban is megfigyeljük, így a kiscsoportosok sem félnek az utcán, illetve félelmük reális lesz. **Középsőcsoportban**, a már tanultakat a jártasság és készség szintjére fejlesztjük. Gyakoroljuk, hogy az utazásnál hogyan kell viselkedni (járműre föl és leszállni, ablakon kihajolni nem szabad...) A felnőttekkel szembeni udvariasságot is igyekszünk tudatosítani a gyermekekben. A jelzőlámpák színeinek sorrendjét és jelentőségét már ebben a korban megismertetjük. **Nagycsoportban** tovább bővítjük, a már elsajátított ismereteiket. Beszélünk a kerékpáros közlekedésről és annak szabályairól. Az óvoda udvarán biztosítjuk a gyakorlás lehetőségeit. A legnagyobbakkal,

kerékpártúrát is szervezünk, a Vadasparkhoz, amikor „élesben” is kipróbálhatják a megszerzett ismereteiket, biciklis tudásukat. Ez a gyakorlási lehetőség nagymértékben hozzájárul az új és a régi ismeretek megszilárdításához és érzelmi-értelmi hatásuk által nagyban alakítják a gyermekek közlekedési érzékenységét.

**KÜLSŐVILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE: Kiscsoportban** segítjük a gyalogos közlekedés elsajátítását, a párokban való sétálást. Megismerkedünk a járdahasználattal, helyi adottságaink miatt az útszélen sétálással és az alapvető közúti közlekedésbiztonsággal. Játékos formában gyakoroljuk a bal-jobb irány csuklószalaggal történő megkülönböztetését és a gyalogátkelőhelyen való közlekedést. Eleinte a csoportszobai körülmények között, szituációs játék során, majd az udvaron a Kreszpályán is. Mivel óvodánk környékén nincs járda, így az úttest szélén tudunk gyakorolni, a kicsikkel még nem merészkedünk messzire, amíg nincs megfelelő közlekedésbiztonsági jártasságuk, megfelelő kitartásuk és erőnlétük.

**Középső- és nagycsoportban** tovább gyakoroljuk a gyermekekkel a biztonságos és kulturált közlekedést, folyamatosan bővítjük a már elsajátított ismeretek körét. Érdeklődésük és nyitottságuk kellő motivációval bír, a tervezett foglalkozás keretén belül utazunk busszal, kisvonattal, vonattal, városnéző „kisvonattal”. Így óvodás éveik alatt eljutnak vasútállomásra, autóbusz pályaudvarra is. Ennek a korosztálynak gyakoriak a külső helyszíni foglalkozásaik, ilyenkor, élményszerző séta alkalmával lehetőség van a közlekedésbiztonsági ismeretek mélyítésére, tudatosítására. Ilyenkor ismereteket szerzünk a különböző munkagépekről, ismerkedünk rendőr-, mentő- és tűzoltóautóval. A nagyoknak autóbuszos utazást szervezünk Egerbe, átsétálunk a városon az Egri Várba. Egyre több közlekedési szabályt, közlekedésben használatos jelkép táblát ismernek meg, melyek segítik a világban való tájékozódásukat, eligazodásukat. Spontán adódó játékhelyzetekben bármikor megvalósulhat a közlekedés téma, matematikai tartalommal: irányok, térbeli tájékozódás gyakorlása, a formák, a számosság, a sorszámolás.

**MESE-VERS:** Az óvodás korosztály sajátosságait figyelembe véve a közlekedés témaköréhez verset, mesét, találós kérdéseket, nyelvtörőket kapcsolunk: Szalai Borbála: Utak, Állj, ha piros... mondóka, Tamkó Sirató Károly: Piros, sárga, zöld... Csöpp kis Márta, Weöres Sándor: Megy a kocsi, fut a kocsi... Donászy Magda: Tapsi és a villanyrendőr...

**ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK:** 100 Folk Celsius: Balra nézek, jobbra nézek... Kerek mese: Járműdal... Gryllus: Bicikli... Halász Judit: Helikoffer..., Megy a hajó...

**RAJZOLÁS – MINTÁZÁS - KÉZIMUNKA:** Előre rajzolt, kivágott járművek színezése, ragasztása, színezők, képalkotás, élményrajz, újrahasznosított járművek festése, saját

készítésű járművek, közlekedési táblák, jelzőlámpák barkácsolása, közlekedési társasjáték megtervezése, megvalósítása.

Intézményünk közlekedésre nevelése minden gyermekünket érinti, közlekedésbiztonsági ismereteit bővíti. Mindannyian életkori sajátosságaiknak, érdeklődésüknek megfelelően, természetes módon, a fokozatosság elvét szem előtt tartva részesei a közúti gyalogos közlekedésnek – sok-sok játékkal, személyes tapasztalással és élménnyel fűszerezve. Az óvodai közlekedésre nevelés a családi neveléssel együtt igazán hatékony. Ennek érdekében a szülők folyamatosan tájékoztatást kapnak arról, hogy tevékenységeik során olyan képességek, készségek birtokába jutnak gyermekeik, olyan attitűddel rendelkeznek majd, mely segíti őket, hogy biztonságosan és kulturáltan közlekedő felnőttekké váljanak, akiknek az általunk közvetített értékek ugyanilyen fontosak lesznek.

A közlekedéspedagógia céljai óvodánkban:

A 3-6 éves korú gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése a közlekedésre nevelés pedagógiai- és pszichológiai eszközei és módszerei segítségével. Az életkornak megfelelő biztonságos közlekedéshez szükséges képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.

A fenti célok elérése érdekében feladataink:

- A közlekedési kultúra kialakítása: a közlekedési attitűd, ismeretek megalapozása, bővítése.
- Közlekedéshez szükséges képességek fejlesztése: téri tájékozódás, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, képzelet, észlelés fejlesztése.
- Közlekedési magatartás kialakítása: gyalogos, utas, 5-7 éves korban kerékpáros.
- Cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés.
- A tudástartalmakkal komplexen jelenik meg a közlekedésre nevelés.

Az óvoda közlekedési udvarán közlekedési napon sajátíthatják el az alapvető szabályokat, a kerékpározni tudó nagycsoportosok kerékpártúrán vesznek részt.

Közlekedéssel kapcsolatos rajzpályázatokon veszünk részt.

A gyermekek közlekedést érintő harmonikus személyiségfejlődésének összefoglalása:

Szociális képességek fejlesztése:

- a társas magatartás erősítésével, pozitív érzelmek keltésével, viselkedési szabályok alakításával, együttműködési képességek erősítésével történik a gyermekek személyiségfejlesztése a közlekedésre nevelés során.

Értelmi képességek fejlesztése:

- érdeklődés felkeltésével, problémamegoldásokkal számfogalom erősítésével, megfigyelésekkel, összehasonlításokkal, következtetésekkel, fogalomismerettel,

időbeli viszonyításokkal, koncentrált figyelemmel, tapasztalatok verbális kifejezésével.

- az érdeklődés felkeltése, cselekvésen keresztül és a folyamatos megfigyelésekkel az utazás /kirándulás alkalmával.

Verbális képességek fejlesztése:

- összefüggő beszéddel, nyelvi kifejezőkészség alakításával, beszédértéssel, gondolatok önálló megfogalmazásával. A látottakat, tapasztalatokat önállóan fogalmazzák meg, és a játék során alkalmazzák a már megismert fogalmakat. Új fogalmak megismertetése: menetjegy, ellenőr, menetrend, bérlet, leszállás, jelző, buszmegálló, közlekedési tábla, zebra, úttest.

Testi képességek fejlesztése:

- állóképesség növelésével, összerendezett mozgással, szem-kéz és szem-láb koordinációval, közvetlen tapasztalatszerzés cselekvéssel, megfigyelésekkel, játékkal.

### **Kutyaterápiás foglalkozások**

Helyet adunk óvodánkban a kutyaterápiás foglalkozásoknak. Egy óvodapedagógus rendelkezik az ehhez kellő végzettséggel. A kutyás terápiázásban rejlő számtalan lehetőséggel igyekszünk gyermekeinket fejleszteni, a játéktevékenységgel örömet szerzünk nekik. A kutyával végzett foglalkozásokon hatékonyabban fejleszthetjük a részképességeket, kezelhetjük az esetleges képesség hiányokat. A játékok alkalmasak csoportépítésre, érzékenyítésre, közösségfejlesztésre, feszültségoldásra, lazításra egyaránt.

Elősegíti az integrációt, motiválttá teszi a gyermekcsoportot, tehetségfejlesztésre, de a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is jól alkalmazható.

Változatossá teszi a mindennapi tevékenységeket. Egy-egy visszahúzódóbb gyermek is egy kutyus kedvéért szívesen bekapcsolódik a játékba. A foglalkozások a gyermekek igényeihez alakíthatók 30-45 percesek, eszközigényük minimálisnak mondható.

„Játszani valamennyien szeretünk, különösen igaz ez a gyerekekre. Rögtön megtalálják erre a lehetőséget, a szabadban és zárt térben egyaránt, pláne, hogy ehhez egy kedves négylábú játszótársat adunk partnerként!”

Lakos Judit

### **Óvoda – iskola átmenet**

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ez folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.

Az adottságok, képességek, készségek alapján tervezzük meg a gyermekek fejlesztési programját, figyelembe véve érési folyamataikat.

Az életkori és egyéni sajátosságokból indulunk ki, a gyerekeket megismerve oldjuk meg a 3–7 éves életszakasz feladatait úgy, hogy előkészítjük a következő életszakaszt.

Szem előtt tartjuk a fejlesztés során a gyermek elemi pszichikus szükségletének kielégítését, a játékot. A játékba integráljuk be a nevelés többi eszközét is.

Az óvoda–iskola átmenet könnyítésének tehát a differenciálás az útja, mind az óvodában, mind az iskolában, amiben „benne van” a különbözőség jelenlétének természetessége, annak kezelni tudása, sajátosságainak elfogadása és az egyénhez igazított fejlesztése.

Közösen ellátogatunk az iskolába, egy tanórára, a pedagógusok is részt vesznek az óvoda programjain. Kölcsönös hospitálási lehetőséget biztosítunk.

Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntünk az egyes gyermek iskolára való alkalmassága felől. Minden információs segítséget megadunk a szülők számára, amennyiben bizonytalanok gyermekük iskolára való érettsége felől.

A szakmai megismerés, az együttműködés, biztosítja a nevelési folyamat töretlen, zökkenőmentes egységét. Ösztönözzük az iskolát arra, hogy az első és második évfolyam bevezető funkciója teljesüljön.

Az óvodáskor végére a szociálisan, egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes az együttműködésre.

## **VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA**

### **Gyermekvédelem**

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg. Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a gyermeki szükségletek kielégítése áll. A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Prevenációs

tevékenység elsődlegességét a gyermek életében jelentkező problémák okainak feltárásával, a gyors beavatkozással biztosítjuk.

Valamennyi óvodapedagógus közreműködik a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed az óvodai tevékenységekre és az óvodán kívüli területekre egyaránt.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek esetében szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, így napi étkezésük, gondozásuk biztosítottá válik. Kiemelten gondot fordítunk egyéni fejlesztésükre, segítjük óvodai beilleszkedésüket, szociális fejlődésüket.

Hiányzásukat folyamatosan figyelemmel kísérjük. Felhívjuk a szülők figyelmét a mulasztások bejelentésére, tartós hiányzás esetén felvesszük a kapcsolatot a szülőkkel, szükség esetén a megfelelő intézkedést megtesszük Szociális helyzetük javítása érdekében a titoktartás mellett felhívjuk a szülők figyelmét a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény lehetőségére.

Az óvodapedagógus fokozottabban alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.

A nevelésben, fejlesztésben részvevő személyek feladata, hogy megismerjék a gyermek életkörülményeit (tapintatosan, a titoktartási kötelezettséget betartva) nyerjenek a család szociális viszonyaiba az esetleges hátrányok leküzdésében való segítség céljából. Kísérjük figyelemmel az adott gyermek szociális viselkedését, szociális viszonyait.

Az óvodában a gyermekvédelmi feladatok koordinálására gyermekvédelmi felelős tevékenykedik, aki munkáját a gyermekvédelmi törvényben meghatározottak alapján végzi. Ez a legszorosabb együttműködést feltételezi a családdal, a szakemberekkel.

Alapvető feladata:

- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkájának segítése,
- a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- segíti a Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységét,
- részt vesz a Jelzőrendszeri kerekasztal megbeszélésein.

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- feltárására,
- megszüntetésére.



## **Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése**

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

## **Tehetséggondozás**

Amikor a gyermek még kicsi, nagyon kíváncsi, szeretné felfedezni a világot és rengeteg kérdése van. A tehetség csírái már kicsi korban megnyilvánulnak. A gyermek személyisége ekkor még nagyon képlékeny. a tehetség fejlesztése akkor hatékony, ha szülő/óvodapedagógus/gyermekek együtt talál rá arra az irányra , amit erősíteni kell.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító).

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik

- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Rajzpályázatokon, vers- és mesemondó vetélkedőkön, dalos találkozókon szerepeltetjük a tehetséges gyermekeket. Helyben lehetőségük van néptánc, zeneovi tevékenységekbe bekapcsolódni.

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók.

### **A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése**

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

### **A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések**

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- a teljesítmények értékelése során,
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások),
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson,
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során,
- a gyermek csoportban való elhelyezése során,
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön,
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

## IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van a különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel. Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van.

### **Család - óvoda**

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái és a továbbfejlesztés lehetőségei egyaránt a gyermek érdekét képviselik.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezlet
- Fogadórák
- Szülői délután
- Családi napok
- Nyílt napok, játszóház
- Szülői Szervezet
- Közös ünnepek (Mihály nap, Márton nap...)

Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek.

A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai.

A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, az óvodapedagógusról, az óvodáról.

**Szülői értekezlet** nevelési évenként két alkalommal tartunk, szeptemberben minden szülő, februárban a tanköteles gyermekek szülei számára. Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.

**Fogadóórák** megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után lebonyolítani. Ezek alkalmat adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

**Szülői délután** évente kétféle alkalommal kerül megrendezésre, karácsony és húsvét előtt, amikor közös barkácsolás, kézműves tevékenység során lehetőség adódik a közös beszélgetésekre is.

Családi napok alkalmával főként az egészséges életmódra nevelésre helyezzük a hangsúlyt. Gyümölcssalátát készítünk, sportprogramokat szervezünk a szülőkkel közösen, túrázunk, előadókat hívunk, akik az egészségmegőrzés fontosságára hívják fel a figyelmet.

**Nyílt napokat** az óvodánkba járó gyermekek szülei részére szervezünk a tavasz folyamán, amikor betekintést nyerhetnek az óvodában folyó nevelőmunkába, megfigyelhetik gyermeküket különböző tevékenységek közben. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségen elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.

**OVIVÁRÓ Játsszóházat** szervezünk azoknak a kisgyermeknek és szüleiknek, akik még nem járnak intézményünkbe, hogy ez által ismerkedhessenek óvodánkkal.

**Szülői szervezetet** a szülők év elején, önkéntesen szervezhetnek.

Arra törekszünk, hogy a szülői igényeket felmérjük, és folyamatosan mérjük az igények kielégítésére vonatkozó elégedettséget, illetve elégedetlenséget. A mérések eredményeit a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében felhasználjuk. A kapcsolattartás folytonosságot feltételez. A folytonosság fenntarthatóságát, a rendszerességet, a szervezethez való kötődést mindkét félnek, a családnak és az óvodának is biztosítani kell.

A kapcsolattartás céljának, tartalmának, formájának és szervezeti keretének meghatározása tudatos, tervszerű munkát igényel az óvodapedagógustól és a szülői szervezet vezetőjétől. A szervezeti keretek színes, változatos lehetőségeit (közös tevékenységek, együttlétek, megfigyelések, beszélgetések, tréningek, előadások stb.) alkalmazzuk.

### *Közös programok, ünnepek*

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban.

- Túrázás, kirándulás (közös kiválasztott úti céllal).
- Mihály-napi vásárt rendezünk a szülőknek és minden érdeklődőnek szeptember végén. Ezen a vásáron fabatkáért értékesítjük a csoportok által, többnyire újrafelhasználható anyagból készült portékákat. A vásári forgatagban helyet kap a vásári kikiáltó, a néptánc, a fazekaskodás. A családok ezen a délutánon kötetlen módon beszélgethetnek, jól érezhetik magukat.
- November közepén Márton napi lámpás felvonulást tartunk ahol, az ovisokkal és szüleikkel közösen sétálunk Szent Márton lovas vezetésével, a mécsesekkel kijelölt útvonalon. Lámpásaink a jócselekedeteket szimbolizáló fényt jelzik a hagyomány szerint, amit így próbálunk eljuttatni az emberekhez. Az óvoda udvarán vár minket a Márton-napi tűz, ahol közös énekléssel emlékezünk meg” Pannon föld drága, nagy fiáról”. Majd libazsíros kenyér és meleg teafogyasztása mellett gyönyörködünk a mécsesekkel feldíszített óvoda kertben és mindenki felmelegítheti lelkét beszélgetések által.
- Anyák napja (május első vasárnapja Anyák-napja, erre az ünnepre kis műsorral, ajándékkal készülünk, az ajándékokat természetes anyagokból készítjük (száraz virág, papír, stb.).
- Gyermeknap (a gyermekeknek játékos-mozgásos délelőttöt szervezünk).
- Évzáró (évzáró ünnepségen a gyermekek az év során megismert dalokat, dalos játékokat, verseket adják elő, ismert mesét dramatizálnak, az évzáró ünnepséget összekapcsoljuk a nagycsoportosok ballagásával, az iskolába menő gyermekek elbúcsúznak az óvodától, az óvoda dolgozóitól, kisebb társaiktól, elbúcsúztatják őket a középsősök és a kiscsoportosok is, versekkel, dalokkal, átadják nekik a ballagó tarisznyát).

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel melyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében (bölcsőde, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, gyermekorvos, védőnők, művelődési ház, iskola. A kapcsolattartás formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez, melyben óvodánk nyitott és kezdeményező.

### **Iskola - óvoda**

Iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái: Óvodapedagógusok látogatása az első osztályban

- Munkaközösségi értekezlet (Az óvodapedagógusok és az iskola alsó tagozatos pedagógusai megbeszéléseket tartanak.)
- Az alsós pedagógusok, elsős gyermekek ellátogatnak az óvodába. (Lehetőségük van a személyes ismerkedésre a leendő első osztályosokkal.)
- A tanév közben a nagycsoportosok többször is ellátogatnak az iskolába (Mikulás-bál, Karácsony, farsangi bál, játszóház, tanóra megtekintése), ahol megismerkednek az épülettel és leendő tantermükkel.
- Könyvtári órák látogatása (mesehallgatás, kézműveskedés)
- A nagycsoportosaink számára lehetőség van zeneovis foglalkozásokra.
- Február elején, Szent Balázs püspök ünnepéhez közel, az első osztályosok eljönnek hozzánk Balázs-járásra, ahol iskolába hívják nagycsoportosainkat. Ez örömteli alkalom mindannyiunknak, mert láthatjuk a nemrég elballagott gyermekeink fejlődését, megölelgethetjük őket, a gyerekek pedig találkozhatnak régi játszótársukkal, picit játszhatnak újra egyet.

### **Fenntartó – Óvoda**

A bizalom, a napi kapcsolat, a kölcsönös tájékoztatás elengedhetetlen feltétele a jó színvonalú munkának. Ezt a munkát segítőkészség és együttműködés kell, hogy jellemezze.

A kapcsolattartás formái: megbeszéléseken, értekezleteken, testületi üléseken való részvétel, egymás tájékoztatása az aktuális eseményekről, napi kapcsolattartást a hivatal dolgozóival, beszámoló elkészítését az óvoda nevelési évéről, a hivatali dolgozók meghívását rendezvényeinkre.

### **Közművelődés – Faluház – Óvoda**

Jó alkalmat adnak a Faluház rendezvényei, hogy megmutathassuk magunkat a községben (március 15.-i, május 1.-i szereplés, adventi ünnepen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel, Karácsonyi és Anyák napi szereplés a Nyugdíjas Klubban), részt veszünk a Faluház programjain. Látogatást szervezünk a tájházba.

### **Pedagógiai szakszolgálat – Pedagógiai Oktatási Központ - Egészségügyi szakszolgálat – Család- és Gyermekjóléti szolgálat - Óvoda**

Az óvodai élet alatt a Pedagógiai Szakszolgálatok (Nevelési Tanácsadó, Speciális Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottságok, logopédus...) az Egészségügyi Szakszolgálatok (orvos, szakorvos, védőnő) a Gyermek-és Ifjúságvédelem Intézményei (Gyermekjóléti szolgálat), a gyermekek nevelését speciális szakismeretekkel elősegítik, továbbképzésekre van lehetőség.

A **Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei** közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Tartalma: pályázatok – tanulmányutak, online kapcsolattartás –szakmai anyagok megosztása, karitatív tevékenység.

### **A környezettudatossághoz, fenntarthatóságra neveléshez kapcsolódó partnerek, tevékenységek:**

#### **Bükki Nemzeti Park Igazgatósága**

- Részt veszünk az oktató- és látogatóközpont által szervezett programokon, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységeken,
- madárgyűrűzésen,
- múzeum látogatáson,
- tanösvényi túrán.
- Figyelemmel kísérjük tevékenységüket, bekapcsolódunk programjaikba.

#### **Egererdő Zrt.**

- minden év szeptemberében ellátogatunk az egri Érsekkertbe, ahol részt veszünk az Erdészeti nyílt napokon, itt tematikus formában bekapcsolódnak a gyermekek az erdészek életébe, a növény-, állatvilág megismerésébe.
- Kisvonatozunk a Stimecz-házhoz, ahol lehetőség adódik az erdei játszótéren a mozgásfejlesztésre, a tanösvényen a túrázásra, állatokkal, növényekkel való ismerkedésre.

#### **Felsővárosi óvodák – Berva-völgyi Tagóvoda**

- Részvétel az általuk szervezett Föld napi vetélkedőn

#### **Gyöngyöspatai Bokréta Óvoda**

- Zöld Óvoda konferencián részvétel



## **Nemzeti népegészségügyi és gyógyszerészeti központ**

- A víz világnapja alkalmából bekapcsolódunk a Happy hét programjaiba

## **X. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE – A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI**

A gyermekek egyéni fejlődését a nevelési év során a gyermek három éves korától kezdve az iskola megkezdéséig nyomon követjük. Ez főként a gyermek megfigyelését jelenti. A kapott információkat nevelési évenként két alkalommal a gyermek fejlődési naplójában rögzítjük.

A szülőket igény szerint, de nevelési évente két alkalommal előzetes egyeztetést követően tájékoztatjuk gyermeke fejlődéséről, melyet aláírásával igazol.

Minden évben egy alkalommal DIFER mérést végzünk a középső- és nagycsoportos gyermekeknél. A mérést a Mérés- Értékelés Munkacsoport tagjai végzik. A mérés eredményét összesítjük, és a következő évi munkatervben a lemaradásokat fejlesztendő területként jelöljük meg. A szülőket tájékoztatjuk a mérés eredményéről.

A munkacsoport éves beszámolót és munkatervet készít.

Az óvodapedagógus vezeti a csoportnaplót, a mulasztási naplót, nyilvántartja a csoportba járó gyermekeket, rögzíti a gyermekek fejlődését a fejlődési naplóban.

## **XI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGRAHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK FELSZERELÉSEK**

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról tartalmazza a kötelező eszközök, felszerelések jegyzékét.

Ezen kívül az adaptált programban előírt speciális eszközök (fejlesztőjátékok, nagytükör, tornaeszközök...stb.) is rendelkezésünkre állnak. Az eszközeinket folyamatosan karbantartjuk, bővítjük.

**Felhasznált szakirodalom:**

**Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenziós Óvodai Program / Kudarccal az iskolában (Budapest 1996.)**

**Bagdi Bella Prof. Dr. Bagdy Emőke Tabajdi Éva: Boldogságóra (Jobb veled a világ alapítvány, 2017.)**

**Biztonságos Óvodai Program (Budapest, 2018.)**

**Lakos Judit: Varázsmancsok**

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK, ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

<p><b>Intézmény OM - azonosítója:</b> 201938</p>	<p><b>Készítette:</b> A Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete</p>
<p><b>Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:</b></p>	
<p><b>/2024. (1.) határozatszámom elfogadta:</b>  ..... <i>Belyki Edina</i> nevelőtestület nevében névaláírás</p>	<p><b>Véleménynyilvánítók:</b>  ..... <i>[Signature]</i> Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás</p>
<p><b>133 /2024. (.) határozatszámom jóváhagyta:</b> (X.02.)  <i>Holló Anita</i> <b>Holló Anita</b> óvodaigazgató</p> 	
<p><b>Egyetértését kinyilvánító:</b>  ..... <i>[Signature]</i> Fenntartó, működtető nevében névaláírás</p> 	
<p><b>Hatályos, érvényes: a kihirdetés napjától 2024. október 1.</b></p>	
<p><b>A dokumentum jellege: Nyilvános</b> <b>Megtalálható: <a href="http://www.felsotarkany.hu">www.felsotarkany.hu</a> weboldalon</b></p>	

132/2024



## Felsőtárkány Község Önkormányzata

3324 Felsőtárkány, Fő út 101.

### K i v o n a t

Felsőtárkány Község Önkormányzata  
Képviselő-testülete  
2024. szeptember 26-án megtartott  
ülésének jegyzőkönyvéből

**115/2024. (IX. 26.) Felsőtárkány Község Önkormányzata Képviselő-testületének határozata:**

Felsőtárkány Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az óvodaigazgató előterjesztésében megtárgyalta a Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját.

A Képviselő-testület a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) értelmében a módosított Pedagógiai Programot a határozat mellékleteként csatolt tartalommal elfogadja.

Felelős: óvodaigazgató

Határidő: azonnal

**A kivonat hiteles:**